

ความเป็นมาของชาวเล

ในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาของชาวเล เผ่าพันธุ์และการดำรงชีวิตของชาวเลบนเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน ตลอดจนประเพณีพิธีกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการร่ำลงเง้ง ชาวเลในทางชาติพันธุ์วิทยา เรียกว่าอุรักลาไธส มีรูปร่างสันทนต์ ผิวเนื้อดำแดง นมคอกหักศก ไม่ค่อยมีขนตามลำตัว ชาวเลอาศัยอยู่บนเรือและเรือรบหาปลาเลี้ยงชีวิตไปตามเกาะต่างๆ ในหมู่เกาะชวาและมลายู

เมื่อประมาณ 500 ปีมานี้ มีชาวเลเดินทางมาตั้งถิ่นฐานบนบก ในภาคใต้ของประเทศไทย ชาวเลกลุ่มต่างๆ ในภาคใต้ของประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกันในการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับทะเล ล่าสัตว์ตามแต่ละกลุ่มก็มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีความแตกต่างกันในรายละเอียดในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการตั้งถิ่นฐานชาวเลบางกลุ่มได้เปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตจากการอาศัยเรือเร่ร่อนเป็นการมาตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรตามชายฝั่งทะเล ในขณะที่ชาวเลบางกลุ่มยังอาศัยเรือเร่ร่อนอยู่ตามหมู่เกาะต่าง ๆ ทั่วทั้งในลัดดี

นักวิชาการหลายท่านที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับชาวเล ได้แบ่งกลุ่มชาวเลในประเทศไทย โดยอาศัยหลักเกณฑ์การตั้งถิ่นฐานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมอเก้น (Moken) กลุ่มอุรักลาไธส (Uraklawoi) และกลุ่มไทยใหม่ (Thaimi) เป็นต้น ชาวเลเหล่านี้มีชื่อเรียกกลุ่มที่ตนเอง และชาวเลกลุ่มอื่น ที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วยนั้นหลายชื่อเช่น ชาวเลที่เรียกตนเองว่า มอเก้น แบ่งย่อยเป็น มอเก้นปูเลา และมอเก้นคามับ และชาวเลมอเก้นปูเลาเรียกว่ากลุ่มชาวเล "อุรักลาไธส" ว่า "ลอรัง ลอนตา (Oranglonta) หรือเรียกเล่น ๆ ว่า "ลอรังปานปี" หมายถึง คนครึ่งบกครึ่งน้ำเพราะชาวเลกลุ่มนี้ตั้งถิ่นฐานบนบกแต่หากินในทะเล ส่วนชาวเลอุรักลาไธส จะเรียกชาวมอเก้นว่า อุรักบาไล (Orang balai) หมายถึง คนที่อาศัยทางทิศตะวันตกนั่นเอง

มอเกินปูเลา (Moken Pulau) หมายถึง มอเกินเกาะ หรือ ที่เรียกกันว่าสิงห์ทะเล อาศัยบริเวณบริเวณเกาะเช่นเมทิว (เกาะช่านเสือก) ในเขตพม่าลงมาถึงบริเวณเกาะช้าง เกาะพยาม จังหวัดระนอง เกาะสุรินทร์ เกาะระ เกาะบอน เกาะพระทอง และหมู่เกาะสิมิลันจังหวัดพังงา รวมทั้งพวกที่แต่งงานกับกลุ่มอุรักลาโว้ย และตั้งถิ่นฐานบนหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต และเกาะพีพี (แหลมตง) จังหวัดกระบี่ด้วย

มอเกินตามับ (Moken Tamub) หมายถึง มอเกินบก หรือเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า มอเกินทะเลหรือสิงห์บกตั้งบ้านเรือนตามชายฝั่งทะเลบนเกาะพระทอง ลำเภอละโว้ยและชายฝั่งทะเลตั้งแต่ บ้านทุ่งน้ำคำ ลำเภอละโว้ยไป ลงไปจนถึงบ้านฉิม และบ้านลำปี ลำเภอกาญจนบุรี จังหวัดพังงา และตำบลท่าดีศรีษะ ลำเภอนนทบุรี จังหวัดภูเก็ต¹

มอเกินทั้งสองกลุ่มนี้ ใช้ภาษามอเกินเป็นภาษาพูด โดยมีภาษามอเกินปูเลา เป็นภาษากลาง ส่วนภาษามอเกินตามับ เป็นภาษาถิ่น

อุรักลาโว้ยเป็นชาวเลที่ตั้งถิ่นฐานบนเกาะสิเหร่ หาดราไวย์ แหลมกา บ้านเหนือ และบ้านสะพาน จังหวัดภูเก็ต เกาะพีพี (แหลมตง) เกาะจำ เกาะปู เกาะโหลงและเกาะตันคาใหญ่ ซึ่งกระจัดอยู่บริเวณบ้านคลองควาย บ้านโนไคว บ้านบ่อนถนน บ้านหัวแหลม จังหวัดกระบี่ลงไปจนถึง เกาะลาดิง เกาะหลีเป๊ะ และเกาะราวี จังหวัดสตูล ชาวเลกลุ่มนี้ใช้ภาษา อุรักลาโว้ย เป็นภาษาพูด ในวิกิพีเดียฉบับนี้ จะมุ่งศึกษากรณีชาวเล กลุ่มอุรักลาโว้ย ที่แหลมตึกแก เกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ตเท่านั้น

¹ ประเทือง เครือหงษ์. ชวน้ำในเมืองไทย กรุงเทพฯ: บรรณกิจ; 2519; หน้า 20.

มีตำนานเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับชาวเลที่อาศัยอยู่บนเกาะลาดังอันเป็นถิ่นฐานดั้งเดิมว่า "พระเจ้าได้ส่งนะบีโต๊ะ มาชักชวนให้บรรพบุรุษของเขานับถือพระเจ้า แต่ถูกปฏิเสธจึงถูกสาปแช่ง จนพวกเขาต้องเคลื่อนย้ายลงมาตั้งสาขาคึ่งเชิงเขา "คูนุงนิริส" บ้างก็เข้าป่าเป็นคนป่า บ้างก็กลายเป็นลิง บ้างก็เป็นกระรอก บ้างก็เป็นอุรูกลาไวส์ คือคนของทะเลหรือชาวเลไป ชาวเลกลุ่มแรกที่อาศัยเรือ "JUKOK" หรือ "เรือเบ็ด" บ้างก็ตั้งถิ่นฐานในป่ารัฐเคดาห์ บ้างก็ตั้งถิ่นฐานที่เกาะลันตาจังหวัดกระบี่ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ กล่าวกันว่าเกาะสิเหร่เป็นดินแดนแห่งแรกในประเทศไทย ที่ชาวเลอุรูกลาไวส์เปลี่ยนวิถีชีวิตขึ้นไปตั้งถิ่นฐานบนบก เพื่อให้ทราบถึงชุมชนชาวเลกลุ่มต่าง ๆ ในภาคใต้ของไทยในปัจจุบันแล้วจะขออธิบายถึงความความเป็นมาของชาวเลและวิถีชีวิตของชาวเลกลุ่มที่จะศึกษาค้นต่อไป

ชาวเลกลุ่มอุรูกลาไวส์ เชื่อกันว่า คูนุงนิริส เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ดั้งเดิมของพวกตน เมื่อนำคำบอกเล่าของชาวเลกลุ่มนี้มาประกอบกับการศึกษาเรื่องราวของร่องเงิงชาวเลกลุ่มอุรูกลาไวส์ ตลอดจนความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน อาจสันนิษฐานได้ว่า "คูนุงนิริส" คือภูเขาในรัฐเคดาห์ประเทศมาเลเซีย อาจเป็นแหล่งกำเนิดดั้งเดิมของบรรพบุรุษอุรูกลาไวส์หรืออาจเป็นเพียงถิ่นฐานแห่งหนึ่งบนเส้นทางที่บรรพบุรุษอุรูกลาไวส์อพยพเคลื่อนย้ายมาตามนับพันปี

จากการศึกษาเรื่องราวความความเป็นมาของชาวเล พอสรุปได้ว่า ชาวเลกลุ่มนี้ ย้ายถิ่นฐานมาจากตอนเหนือของประเทศมาเลเซียย้ายถิ่นฐานมาจากตอนเหนือของประเทศอ่า่งน้อยเราก็รู้ว่าเคยเป็นถิ่นฐาน ของบรรพบุรุษอุรูกลาไวส์ เมื่อประมาณ 500-800 ปี ก่อนอพยพเข้าสู่ย่านน้ำไทยในปัจจุบัน

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวเล

ชาวเลเป็นกลุ่มชนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับความเชื่อเรื่องผี เช่น ผีบรรพบุรุษ และผีสิงถือเป็นภูมิเจ้าที่เจ้าทาง นอกจากชาวเลแต่ละกลุ่มจะมีผีบรรพบุรุษประจำกลุ่มที่สืบทอดร่วมกันแล้ว ยังมีผีบรรพบุรุษประจำชุมชนแต่ละกลุ่มด้วย ซึ่งพวกเขาเชื่อกันว่าวิญญาณเหล่านั้นจะสิงอยู่ในตัวสัตว์ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ของผีบรรพบุรุษแต่ละคนอย่างไรก็ตามแม้ว่าชาวเลแต่ละกลุ่มจะมีผีบรรพบุรุษประจำกลุ่ม

การเรียกชื่อนี้จะขึ้นด้วยคำว่า "ดาโต๊ะ" หรือ "โต๊ะ" (โต๊ะ) ซึ่งชาวเล และชาวมุสลิมภาคใต้ใช้เรียก ปู่ ล่า ลาก และผู้สูงอายุทั่วไป และตามด้วยชื่อเฉพาะ หรือคำว่า "กาฬ" ซึ่งแปลว่า สักตึก

อิทธิพลจากศาสนาต่าง ๆ

โดยธรรมชาติการนับถือศาสนาของชาวเลนั้น ไม่มีข้อยุติว่าชาวเลจะนับถือศาสนาใด ด้วยเหตุที่ชาวเลจะรับเอาขนบธรรมเนียมประเพณีของทุกศาสนาเข้ามาในชีวิตประจำวัน เช่น การไหว้พระ การบูชาไม้กางเขน จีสีบวช จีสีกินเจ เป็นต้น ซึ่งนอกจากสาเหตุนี้แล้วยังมีสาเหตุของการอพยพเว้ารอนหากินทางทะเล ชาวเลมีความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ ดังกล่าวข้างต้น ต่อมาเมื่อชาวเล เริ่มติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มชนชาวมุสลิม ก็อพยพเข้ามาอาศัยแถบทะเลอันดามัน และกลุ่มชนชาวจีนซึ่งเดินทางเข้ามาเพื่อติดต่อซื้อขาย และแลกเปลี่ยนสินค้ากับชาวเล และชาวมุสลิม แล้วตั้งถิ่นฐานเป็นการถาวรแถบชายฝั่งทะเลในที่สุด โดยเฉพาะเกาะอันดามันเกาะภูเก็ต การแพร่กระจาย และการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวเลกับชาวมุสลิม ชาวเลกับจีน และชาวเลกับชาวไทยพุทธ ซึ่งเป็นเจ้าถิ่นก็เริ่มเกิดขึ้น ดังหลักฐานที่ปรากฏในตำนานของกลุ่มชาวเลพบว่า ชาวเลและชาวมุสลิม มีความเชื่อที่เกี่ยวกับกำเนิดมนุษย์โลกที่คล้ายคลึงกันว่าเกิดจากบุตร 7 คนที่สืบเชื้อสายมาจากโต๊ะลำดับ หรือโต๊ะลำดับกับโต๊ะวิดีสาวา โดยชาวเลอ้างว่า บรรพบุรุษของตนเป็นบุตรคนโตที่มีชื่อคือวันเกเร ซึ่งเกิดจเว็รียนหนึ่งสีง จึงถูกไล่ให้ออกไปหากินกับทะเล ส่วนชาวมุสลิมก็ได้อ้างว่าบรรพบุรุษของตนต่างหากที่สืบเชื้อสายมาจากบุตรคนโตของพระเจ้า บ้างก็ชาวเล และชาวมุสลิมมีพิธีบรรพบุรุษร่วมกัน แต่แตกต่างกันเพราะเรื่องกิน เนื่องจากชาวเลกินอาหารทุกชนิด ซึ่งขัดกับบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม¹

¹ สัมภาษณ์ นาสมานัก ประมงกิจ เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.

ระบบสังคม

ชุมชนชาวเลมัตตีย์เรียกลำดับเครือญาติที่ซับซ้อนแสดงถึงความเป็นสังคมเครือญาติ คือทุกคนในชุมชนเป็นญาติกันทั้งหมด ซึ่งมีทั้งญาติทางสายโลหิต ทาง การแต่งงานและทางการสมมติ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเป็นชุมชนเล็ก มีการแต่งงานในเครือญาติกันมาก

ผู้วิจัยมักจะได้ยินคำว่า "เราเป็นพี่น้องกัน" หรือได้รับคำแนะนำว่า "คนพี่น้องเรา" "คนน้องเรา" แต่เมื่อสอบถามแล้วปรากฏว่าไม่ใช่ญาติทางสายโลหิต แต่เป็นการเรียกเพื่อนบ้านตามลำดับอาวุโส โดยใช้ศัพท์เครือญาติ เช่นเดียวกับสังคมไทยและสังคมเครือญาติของชุมชนอื่น ๆ บางครั้งก็มีการนับญาติกับบุคคลต่างกลุ่ม ที่สนิทสนมกับครอบครัวของชาวเลเป็นการส่วนตัวแล้วคำว่า "เป็นพี่น้องกัน" ก็มี

สำหรับ "ชาบัจ" หรือ เกลด นั้นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ลักษณะการตกลงกันด้วยวาจาว่าเป็นเพื่อนตาย ชาวเลที่เป็นชาบัจกันนั้นอาจเป็นชาวเลกลุ่มเดียวกัน หรือ ชาวเลต่างกลุ่ม ต่างถิ่นที่บังเอิญมารู้จักกันและรักใคร่ชอบพอกัน และเมื่อไหว้ก็ตามที่เจอกันทั้งคู่ก็จะกล่าวคำว่า "ชาบัจ" เป็นการทักทายและ "ชาบัจ" เจ้าของถิ่นก็จะดูแลทุกข์สุขและอำนวยความสะดวกแก่ "ชาบัจ" ผู้มาเยือนอย่างดีที่สุด

ส่วน "อะนะซีโอะ" หรือลูกบุญธรรม เป็นการนับญาติแบบสมมุติว่าเป็นสายโลหิตเดียวกัน โดยเอาลูกของผู้อื่นมาเป็นลูกของตน ซึ่งอาจจะตกลงกันระหว่างผู้ใหญ่ตั้งแต่ลูกอยู่ในท้อง หรือพ่อแม่เด็กยกให้พ่อแม่บุญธรรม เมื่อเด็กเกิดแล้ว สาเหตุของการธำรงวางญาติในรูปแบบนี้มาจากหลายกรณี เป็นต้นว่าเด็กเกิดมาแล้วกำพร้าพ่อหรือแม่ หรือพ่อแม่เลี้ยงไม่ไหวจึงยกให้ญาติพี่น้องหรือยกให้ครอบครัวที่ไม่มีลูกแล้วผู้ใหญ่จะยกลูกให้ผู้อื่น หรือยกให้โตะหมอบผู้นำชุมชน เมื่อเด็กเจ็บไข้ไม่สบายเป็นการแก้เคล็ดซึ่งเกิดจากความเชื่อที่ว่า หากเด็กเจ็บไข้ไม่สบายแสดงว่าอุกมีทำหรือมีดีของการวิญญูของตน ดังนั้นเมื่อยกให้เป็นลูกของผู้อื่นแล้วเด็กคนนั้นจะปลอดภัย บางครั้งก็ยกให้ผู้อื่นเป็นการแก้บนที่ทำไว้ตอนเด็กไม่

สมาชิกที่จะเป็นลูกบุญธรรมต้องผ่านพิธีกรรมผูกข้อมือจากพ่อแม่บุญธรรม หลังจาก
นั้นพ่อแม่บุญธรรมอาจจะนำไปเลี้ยงที่บ้าน หรือฝากให้พ่อแม่จริงเลี้ยงไว้ก่อน หรือ
เป็นการยกให้เพียงในนามเท่านั้นหรือบางรายพ่อแม่บุญธรรมนำไปเลี้ยง จนโตแล้ว
คืนให้พ่อแม่จริง

โศกโศก

โศกโศก เป็นผู้นำที่ได้รับเลือกจากสมาชิกให้เป็นผู้รับผิดชอบตำแหน่งและ
หน้าที่ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพิธีกรรมและ
ความเชื่อ สมาชิกในกลุ่มจะเชิญโศกโศกไปทำพิธีกรรม เช่น พิธีสืบกัน พิธีเกิด
พิธีตาย และพิธีฉลองเรือ เป็นต้น โศกโศกมีบทบาททั้งทางโลก และทางธรรม

การปฏิบัติงานของโศกโศก จะมีผู้ช่วยที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน
เช่น ผู้ช่วยจัดเตรียมธำมรงค์ไพฑูริย์ของ โศกโศก หมอตำแย ซึ่งมีหน้าที่ทำ
คลอดให้แก่มารดาในชุมชน เมื่อได้รับมอบหมายผู้ช่วยฝ่ายพิธีกรรม ซึ่งสามารถ
ประกอบพิธีกรรมแทนโศกโศกได้ และผู้ช่วยฝ่ายประสานงานต่าง ๆ

ชีวิตประจำวัน

ชาวเลส่วนมากจะแบ่งปันกันกิน เช่น ครีวเรือโคจรถูปลาได้มาก จะแบ่ง
ให้เพื่อนบ้านในชุมชนโดยไม่ต้องแลกเปลี่ยนกับเงินหรือสิ่งของแต่อย่างใด หากใคร
มีฝีมือเพื่อนบ้านจะนำไปเคียวหรือทอผ้าไปให้มากพอที่จะทำเส้นได้ 2 เส้น หรือ ตะกร้า
2 ใบแล้วแบ่งกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์ของชาวเล มีลักษณะ
เป็นความสัมพันธ์เครือญาติมากกว่าเพื่อนบ้านทั่วไป เพราะสำนึกที่ว่าพวกเขา
มีบรรพบุรุษร่วมกันมาประการหนึ่ง

ในชุมชนชาวเลนั้น ส่วนใหญ่หมู่บ้านมีโลกาสังสรรค์กันเพื่อนบ้านมากกว่า
พ่อแม่บ้าน เพราะพ่อแม่บ้านต้องออกทะเลหาเงินจึงต้องพักผ่อน ส่วนแม่บ้านเมื่อ
หุงข้าวเสร็จจะชักชวนกันไปอาบน้ำ พร้อมกับนำเครื่องครัวไปขัดถูทำความสะอาด
กันที่บ่อน้ำสาธารณะประจำหมู่บ้าน บ่อน้ำ จึงเป็นศูนย์รวมอีกแห่งหนึ่งของหมู่บ้าน
นอกจากไปนั่งดูโทรทัศน์ตามร้านค้า และจับกลุ่มคุยกันตามลานบ้าน

ความขัดแย้งในชุมชน

โดยปกติชุมชนชาวเลจะอยู่กันอย่างสงบไม่เคยมีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นในชุมชนเลย ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นความขัดแย้งในครอบครัว อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่มีการขัดแย้งและทะเลาะกัน ทั้งสองฝ่ายไม่เคยทู่ตีหรือใช้อาวุธทำร้ายร่างกายกันเลย แต่จะมาสนับประจันหน้ากันในระยะที่ห่างกันพอสมควรแล้วโต้เถียงกัน จนถึงสองฝ่ายเห็นผลอ่อนก็จะหยุด แล้วต่างฝ่ายต่างกลับบ้านของตน และจะเริ่มต้นใหม่ในวันรุ่งขึ้น มีบางครั้งที่ทะเลาะกันเป็นเวลาชานานจนต้องตามผู้ใหญ่บ้านมาห้ามปรามให้เลิกกันไป

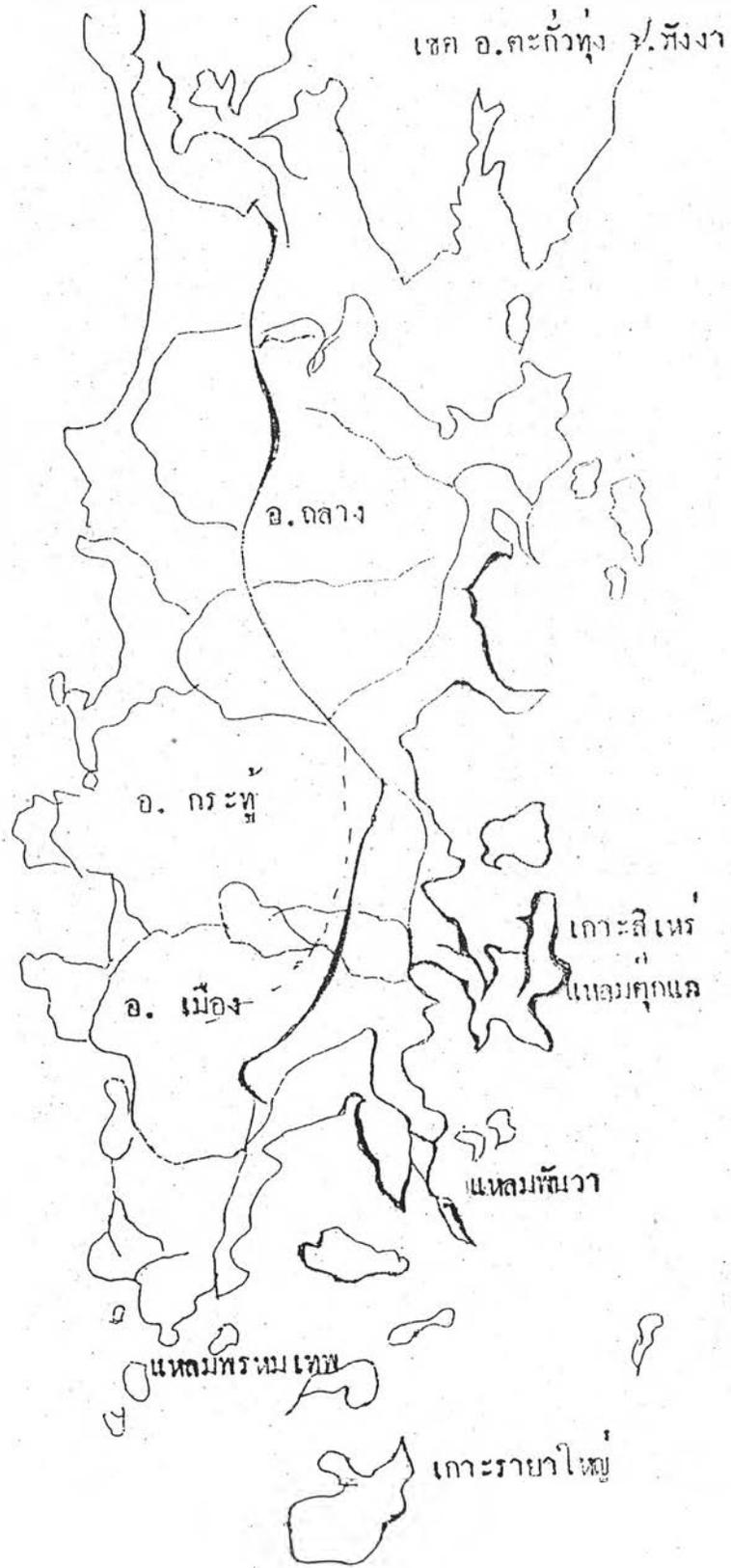
ชาวเลรักความสงบแต่หากสมาชิกผู้ใด มีพฤติกรรมที่แปลกแยกไปจากบรรทัดฐานของสังคม สมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมจะรวมตัวกันลงโทษด้วยการไม่พูดคุยและไม่คบค้าสมาคมด้วย

การรับข่าวสารภายนอก

ในชุมชนชาวเลแหลมตึกแกโดสรูป มีร้านขายของชำ ซึ่งเป็นร้านของชาวจีน 1 ร้าน ลีก 1 ร้าน เป็นของชาวจีนที่แต่งงานกับชาวเล และร้านค้าในชุมชนชาวเล จะมีโทรทัศน์ และวิดีโอไว้คอยบริการลูกค้าอาประจำ เพราะส่วนใหญ่หากดูโทรทัศน์ร้านไหน ก็จะซื้อของร้านนั้นทุกวันเสาร์วันอาทิตย์ และช่วงกลางคืนหากไม่ออกทะเล ก็จะไปรวมกันดูที่ร้านค้า เพื่อดูโทรทัศน์

การที่ชาวเลมีโอกาสดูโทรทัศน์ อาจเป็นช่องทางให้เกิดการยอมรับวัฒนธรรมจากภายนอกไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้ชาวเลและเลิกวิถีชีวิตดั้งเดิม รวมทั้งการร่ำรองเง็งแบบดั้งเดิมของคนก็เป็นได้

แผนที่หมู่บ้านแหลมตึกนก เกาะสิเหร่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

พิธีกรรม

ชาวเลมียุคพิธีกรรมพหุศาสนาคดลคอาชูธึธ เช่น พิธีเกิด พิธีแต่งงาน พิธีบรรพชาป่าวไร่ พิธีตาส เป็นต้น ในบรรดาพิธีเหล่านี้ มีพิธีลอสเรือซึ่งถือเป็นพิธีสำคัญ และเป็นพิธีใหญ่ที่ชาวเลในชุมชนทุกคนต้องเข้ามาร่วม แม้จะอยู่ห่างไกล เพ็ญงโคหากเป็นญาติ หรือเชื้อสาธในกัฒมเด็วกันก็ต้งเดินทางมาร่วมงานนี้เพื่อบูชาบรรพบุรุษ และเพื่อพบปะสังสรรค์ในหมู่ญาติจะได้ได้มีโอกาสได้ถามสารทุกข์สุกดิบซึ่งกันและกัน พิธีลอสเรือเป็นพิธีการที่มีการร่ารองเง็ง เป็นส่วนสำคัญจะขาดเสียมิได้โดยเป็นสัญลักษณ์เพื่อ

- ร่าดักถึงบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว
- บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และวิญญาณบรรพบุรุษ
- ฉ่ำสทอประเพณีตามคำบอกเล่าถึงเหตุการณ์ดั้งเดิมของชนเผ่าของตน
- แสดงวิธีวิดิอันตราสจากที่ลงทะเล
- สืบทอดให้รุ่นต่อไปได้เจริญรอสตามบรรพบุรุษ

พิธีลอสเรืออาจแบ่งลำดับการทำพิธีออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเตรียมเรือ ช่วงยกเรือและนำเรือไปลอส ซึ่งแต่ละช่วงจะมีพิธีต่อไปนี้

1. ช่วงเตรียมเรือ

- พิธีเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษ
- พิธีขอไม้
- พิธีต่อเรือ
- พิธีทำน้ำมนต์
- พิธีสาดน้ำ
- พิธีปักไม้กันผี

2. ช่วงยกเรือและนำเรือไปลอส

- พิธีลอสเรือ

พิธีเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษ

คือพิธีเชิญชวนให้ผีบรรพบุรุษมาชุมนุม ณ มณฑลพิธี เพื่อให้เกิดศิริมงคล และเพื่อมารับส่วนบุญกุศลจากพิธีลอยเรือ พิธีนี้จะเริ่มกระทำในตอนเย็นวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 6 และ 13 ค่ำ เดือน 11 ก่อนเริ่มพิธีแม่ครูอาวูโสกลุ่มหนึ่งจะ รำรองเง็งเพลงเมอาอิ่ง เชิญวิญญาณบรรพบุรุษ

พิธีขอไม้

ชาวเลกลุ่มหนึ่งเดินทางไปพร้อมด้วยอุปกรณ์สำหรับตัดต้นไม้ตั้งแต่ช่วงเช้าของวันขึ้น 14 ค่ำ เพื่อคัดเลือกไม้ขนาดความยาว 5-6 เมตร กว้าง 6-8 นิ้ว เมื่อได้มาตามที่ต้องการแล้ว ก็นำมาต่อเรือที่เรียกว่า เรือประจักษ์ก่อนตัดไม้แม่ครูซึ่งเดินทางไปด้วยจะรำรองเง็งเพลงเมอาอิ่ง เพื่อขอขมาต้นไม้

พิธีต่อเรือปลาจึก

พิธีต่อเรือปลาจึก ใช้สถานที่ใต้ต้นไม้บริเวณชุมชนชาวเลนั่นเอง ซึ่งจัดเตรียมไว้และช่วงที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า และสมาชิกชุมชนที่มีความสนใจ วันขึ้น 14 ค่ำ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ในพิธีลอยเรือ ขนาดของเรือกว้างประมาณ 1 เมตรครึ่ง ยาวประมาณ 10-12 เมตร ตกแต่งประดับดอกกล้วยไม้ บริเวณใบเรือ ขอบเรือ หลังจากนั้นมีการรำรองเง็งชาวเลประกอบพิธี

พิธีทำน้ามนตร์ (อาเยคูบัย)

ตอนเด็กของคืนวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ซึ่งมีพิธีฉลองไม้กันผี ตัวแทนของสมาชิกชุกแต่ละครัวเรือจะทยอยกันนำโองม่าวางขนานกับไม้กันผี โดยเว้นระยะห่างให้คนรำรอบไม้กันผีแล้วตักน้ำมาใส่จนเกือบเต็มโองเพื่อใช้ทำน้ามนตร์ ครัวเรือนไหนไม่มีโองก็อาศัยโองของเพื่อนหรือญาติ

ในพิธีทำน้ามนตร์จะมีพิธีสะเดาะเคราะห์และทำขวัญด้วย โดยตัวแทนของสมาชิกในแต่ละครัวเรือนจะนำภาชนะบรรจุเครื่องเซ่นสำหรับทำขวัญ และสะเดาะเคราะห์ซึ่งมีข้าวสารคลุกขมิ้น ด้ายดิบ ข้าวตอก 1 ถ้วย เทียน 1 เล่ม และหมากพลู เท่า จำนวนสมาชิกในบ้าน

โต๊ะหมอลจะเริ่มพิธีคอนวุ้นอรุณลงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 6 ดาวกา
เช่นไหว้เช่นเดิม หลังจากนั้นนำเทียนจากงานเครื่องทำขวัญ และสะเดาะเคราะห์
ไปจุดแล้ววนรอบปากโล่งทีละใบก่อนทอดเทียนลงบนผิวน้ำในโล่ง เพื่อตรวจดูดวง
ชะตาของเจ้าของโล่ง และสมาชิกในครัวเรือน หากโล่งใบใดทอดเทียนไม่สวย
คือไม่แตกกระຈາจะทอดใหม่ถึง 3 ครั้ง หากไม่ได้ผลอีกจะตักน้ำจากโล่งที่ทอด
เทียนสวยมาเติมเล็กน้อยแล้ว ใ้ใบเงินใบทองและดอกพริก คอกมะพร้าว รัง
มัดรวมกันวนเข้ารอบโล่ง 2 รอบ แล้ววนขวาลึก 3 รอบ พร้อมกับท่องคาถา
ปฏิบัติเช่นนี้จนครบทุกโล่งแล้วกลับไปตั้งวงร่ำมะนาวซึ่งประกอบพิธีในครั้งแรก และ
จุดเทียนปักไว้ 1 ดอก ยกงานเครื่องเช่นพื้นจรดศีรษะทีละงานเพื่อทำพิธีทำขวัญ
และสะเดาะเคราะห์ เมื่อเสร็จพิธีแล้วเจ้าของจะนำข้าวเหลืองไปหีดรอบเรือน
หักกลาศีส เพื่อรับไล่ผีร้ายแล้วนำผ้าสลับไปผูกข้อมือให้ลูกหลานส่วนหมอลจะวาง
ไว้ในพิธีครัวเรือนละ 1 ค่ำ ที่เหลืองนำไปแจกลูกหลาน

สำหรับตัวตนแต่ละครัวเรือนที่ไม่ได้เตรียมเครื่องเช่นจะจ่าคเป็นเงิน
ทำบุญตนแล้ว โต๊ะหมอลจะผูกข้อมือให้และให้พรเช่นเดียวกับกลุ่มแรก

ระหว่างที่โต๊ะหมอลทำพิธีทำขวัญ และสะเดาะเคราะห์ สมาชิกที่ผ่าน
พิธีกรรมแล้วต่างทยอยไปล้างหน้า ล้างเท้า ด้วยน้ำมนต์ หลังจากนั้นโต๊ะหมอล
จะไปสมทบแล้วต่างช่วยอาบน้ำมนต์ให้ผู้ที่ประกอบการแสดงทรงเงี้ยวสาวเด และ
เด็ก ๆ ในชุมชนซึ่งเปลือยกายรออยู่บริเวณโล่งน้ำมนต์ เด็กทารกจะถูกพ้อมแม่ไป
และอุ้มออกมาอาบน้ำมนต์ท่ามกลางแสงแดดอ่อน ๆ ในยามเช้าด้วย พิธีอาบน้ำ
ให้เด็กเช่นนี้เป็นการแสดงถึงความสำคัญของเด็กในชุมชน ในฐานะที่เป็นเด็กของ
กลุ่มชนไม่ใช่เฉพาะของพ่อและแม่

น้ำมนต์ในแต่ละโล่งต้องอาบให้หมดแล้วคว่ำโล่งก่อนนำกลับบ้าน ฉะนั้น
หากยังมีน้ำเหลืออยู่หญิงจะนำไปสาคนผู้ชายที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ จนน้ำมนต์หมดจึงเสร็จ
พิธีลอสเรือ สมาชิกส่วนหนึ่งต้องรับผิดชอบ ในการรื้อถอนเวทีร่าววงและนำเครื่อง
ไฟไปส่งคืนเจ้าของ ส่วนที่เหลือช่วยกันเก็บส่าภาละลงเรือกลับไปพักผ่อน แล้ว
ประมาทช่วงบ่ายกลุ่มสาวเดบ้านหัวแหลมสุด ก็จะนำไม้กันผีไปในชุมชน

พิธีทำน้ำมนต์เป็นขั้นตอนหนึ่งของพิธีลอสเรือ ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของ
ชาวเลที่เกี่ยวพันกับน้ำเช่นเดียวกับพิธีสาคน้ำ แตกต่างกันที่การใช้น้ำจิตเป็นสื่อ
สื่อแทนน้ำทะเล ดังนั้นน้ำจิตที่บรรจุในโล่งเพื่อทำน้ำมนต์จึงเป็นสัญลักษณ์ของน้ำ

ทุกชนิดที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวเล เช่นเดียวกับน้ำทะเลที่ใช้ในพิธีสาคน้ำและเนื่อง จากน้ำดังกล่าวจะต้องผ่านการประกอบพิธีกรรมโดยโต๊ะหมอ ดังนั้น จึงเชื่อกันว่า เป็นสัญลักษณ์ของน้ำศักดิ์สิทธิ์ ที่สิ่งเหนือธรรมชาติส่งมาเพื่อทำหน้าที่เป็นน้ำยา สำหรับรักษาโรคตามชื่อที่เรียกว่า "อาเยอูบีย" หรือเป็นน้ำยาศักดิ์สิทธิ์ที่ทำหน้าที่ ชำระล้างสิ่งชั่วร้ายอันเป็นนามธรรมที่เชื่อว่า เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดทุกขโรค ภัยต่าง ๆ และนับเป็นด่านสุดท้าย หลังจากที่ผ่านมาแล้วถึง 2 ครั้ง และผ่านพิธีลอยเรือมาแล้ว

ดังนั้นสีหน้าที่ท่าทางของสมาชิกที่เข้าร่วมพิธีอาบน้ำมนต์ ในยามรุ่งอรุณ ของวันใหม่จึงปรากฏสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่น ความมุ่งมั่น ที่จะ มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข โดยแสดงออกเป็นที่ท่าทางด้วยการร่ารองแจ่มรอบ ๆ ใต้อ่างน้ำมนต์ และเป็นที่พอใจของสิ่งเหนือธรรมชาติแล้วพวกเขาจะได้อยู่เย็นเป็นสุข รักษาประเพณีการร่ารองแจ่มไว้ได้ ทำนองเดียวกันก็เป็นสัญลักษณ์ของความดี การที่จะให้เรือพิธี สามารถนำพวกเขาฝ่าฟันอุปสรรคและภัยธรรมชาติไปด้วยความ ปลอดภัย เพื่อว่าพวกเขาจะได้ดำรงอยู่และสืบทอดเผ่าพันธุ์ต่อไป

พิธีสาคน้ำ

ปัจจุบันแม้ว่า พิธีสาคน้ำยังคงปฏิบัติกันในช่วงดึกของพิธีฉลองเรือ และ พิธีฉลองไม้กั้นผี แต่เนื่องจากค่านิยมทางด้านความเชื่อถือในสังคมชาวเลเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมจึงเปลี่ยนไปด้วย เป็นต้นว่า สมาชิกที่เข้าร่วมพิธีสาคน้ำในปัจจุบันกลุ่มหนึ่งจะเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งจะมีความเชื่อ หลงเหลืออยู่และสมาชิกกลุ่มหนึ่งเข้าร่วมพิธีการร่ารองแจ่มชาวเล ขณะที่สมาชิก อีกกลุ่มหนึ่งเป็นเพียงผู้ชมเพราะไม่ต้องการให้เสื้อผ้าเปียก

ทางด้านพิธีกรรมมีส่วนที่เปลี่ยนแปลงมาจากรูปแบบเดิมบ้าง เช่น พบว่า มีการนำภาชนะลงไปในน้ำสาคน้ำขึ้นฝั่งแทนการใช้ ทำหรือมือตามจังหวะการร่าร่า รองแจ่มชาวเล ซึ่งอาจสัมพันธ์กับรูปแบบการสาคน้ำ ในการเล่นสงกรานต์ ของคนไทย

พิธีสาคน้ำกับสัญลักษณ์ และการสื่อความหมายของท่ารำรองเงิงสาวเล

ในทำนองเดียวกันหากมองในแง่สัญลักษณ์ และการสื่อความหมายน้ำทะเลที่ใช้ในพิธีสาคน้ำจะเป็นสัญลักษณ์แทนน้ำศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งสิ่งเหนือธรรมชาติส่งผ่านทางโต๊ะหมอลูกประกอบพิธีกรรมไปยังสมาชิกในชุมชน เพื่อให้ชำระสิ่งชั่วร้ายที่เป็นนามธรรม เชื่อกันว่าเป็นสาเหตุให้เกิดทุกข์โศกโรคภัยต่าง ๆ ให้ออกไปจากร่างกายของสมาชิกที่เข้าร่วมพิธีสาคน้ำ

ส่วนพฤติกรรมของสมาชิกขณะเข้าร่วมพิธีสาคน้ำทั้งสองกลุ่ม เป็นการแสดงสัญลักษณ์ และการสื่อความหมายด้วยภาษาท่าทางที่แสดงถึงการทศกถลักษณ์คู่กับทะเลอันเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนกับทะเลออกมาเป็นท่ารำรองเงิงในเพลงวูก้าลาภูด้ว และแสดงความพร้อมที่จะสัมผัสกับทะเลได้ทุกเวลาไม่ว่าในพิธีกรรมหรือในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญของทะเลที่มีต่อวิถีชีวิตของกลุ่มชนนั้นเอง

ในอีกด้านหนึ่ง กลุ่มรำรองเงิงสาวเลที่เผชิญหน้ากันตรงรถค่อระหว่างทะเล และแผ่นดินนั้นยังแสดงถึงการต่อสู้กับภัยธรรมชาติในชีวิตการทำมาหากิน เช่น ฝนฟ้า พายุในทะเล ซึ่งในบางช่วงสาวเลบางคนก็พลั้งพลาดให้แก่ทะเลเช่นเดียวกับคนบนหาดที่รำรองเงิงสาวเลแล้วถูกคลื่นงัดน้ำไป อันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้เสมอในวิถีชีวิตของพวกเขา

ตามรูปแบบลีลาการรำรองเงิงสาวเล กลุ่มนี้น้ำจะมีพลังมากกว่า และเป็นผู้กระทำต่อกลุ่มบนหาดเช่นเดียวกับลมฟ้า พายุ ที่มีทะเลเหนือสาวเล แต่ปรากฏการณ์นั้นแสดงความเป็นไปมากกว่าแสดงความทุกข์เดือด หรือความหวาดกลัวเพราะท่ารำรองเงิงสาวเลได้เป็นเรื่องราวธรรมดา

ส่วนท่ารำวิดน้ำหรือประกอบเพลงตีมาตีมาเป็นการแสดงสัญลักษณ์ และการสื่อความหมายด้วยภาษา ท่าทางทางศิลปรองเงิงสาวเลที่สะท้อนให้เห็นถึงระบบความเชื่อทั้งที่เกี่ยวกับตำนานการลอบเรือปลาจึก และตำนานเกี่ยวกับการกำเนิดมนุษย์ ซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อของศาสนาอิสลามและคริสต์ ดังนั้นการวิดน้ำเรือ จึงเป็นท่าสัญลักษณ์ในเพลงมะฮันิงของความดีลงการที่จะให้เรือปลาจึกสามารถนำวิญญูณบรรพบุรุษสัตว์ที่ส่งไปใต้น้ำ และเคราะห์โศกโรคภัยเดินทางไปสู่จุดหมายด้วยความปลอดภัย

พิธีตั้งเครื่องเซ่น (เครื่องสังเวศ)

เครื่องเซ่นแต่ละอย่าง ที่โต๊ะหมอลำให้สำหรับประกอบพิธีกรรมแต่ละขั้นตอนจะแสดงถึงสัญลักษณ์ที่มีความหมายทางสังคม และวัฒนธรรม เพื่อประกอบการแสดงร้องเงี้ยวเลขของชุมชนชาวเล ดังเช่น เครื่องเซ่นประเภทกำसान เก็ทน ข้าวตอก หมากพลู เหล้าขาว ไบจากและน้ำสิงไว้ในพิธีกรรมทุกขั้นตอนนั้นกำसानจะเป็นสัญลักษณ์ของกลิ่นหอมที่มนุษย์ใช้ เครื่องมือหรือสัญลักษณ์ที่จะติดต่อกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยมีแสงเก็ทนเป็นเครื่องนำทาง และเป็นสื่อที่สิ่งเหนือธรรมชาติจะให้สำหรับตอบคำถาม ที่สมาชิกต้องการทราบผ่านทางโต๊ะหมอลำ เป็นต้นว่าสิ่งเหนือธรรมชาติประจำทิศใดเป็นผู้ลงโทษให้เจ็บไข้ไม่สบายหรือเคราะห์ร้ายเปลวเก็ทนที่จุดไว้จะดับลงไปทางทิศนั้น ส่วนข้าวตอกเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ และเครื่องมือที่เชื่อกันว่าเมื่อผ่านพิธีกรรมแล้ว สามารถดูดซับสิ่งชั่วร้ายออกจากร่างกายของสมาชิกที่เข้าร่วมพิธีได้ หมากพลู ไบจาก (บุหรื) และเหล้าขาวเป็นสิ่งเสพติดที่นิยมในกลุ่มชาวเล และเชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่พึงพอใจของสิ่งเหนือธรรมชาติด้วย นอกจากนี้ก็มีน้ำสิงเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งจ๋าเป็นในชีวิตรประจำวันของชาวเล และเป็นน้ำคัมสำหรับสิ่งเหนือธรรมชาติที่โต๊ะหมอลำเชิญมาขอประภคณพิธีด้วย

เครื่องเซ่นอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเฉพาะพิธีกรรมแต่ละอย่างเช่น หมนอาหารแห้งและเครื่องครัวที่บรรจุในเรือปลาจึกเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งจ๋าเป็นในชีวิตรประจำวันที่จะต้องนำติดเรือไปขตะออกทะเล น้ำสำหรับพิธีสาดและน้ำทำน้ามนต์เป็นสัญลักษณ์ที่สัมพันธ์กับลักษณะทางวัฒนธรรม การแสดงร้องเงี้ยวเลขที่เกี่ยวกับน้ำ ส่วนไบเงินไบทอง และดอกหมาก ดอกมะพร้าวที่ใช้ในพิธีกรรมทำน้ามนต์สันนิษฐานว่าเพิ่งเข้ามาที่หลังเพื่อตกทุน ละเก็บไว้เป็นสิริมงคลแก่ผู้รารองเงี้ยวชาวเล สำหรับดอกมะพร้าวเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ของหมาก และมะพร้าว อันเป็นพืชหลักที่จ๋าเป็นในชีวิตรประจำวันของชาวเลและชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่แถบชายทะเลมาช้านาน และข้าวสารเหลืองกับคำกดิบที่ใช้ในพิธีสะเดาะเคราะห์เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือ ในการขับไล่สิ่งชั่วร้ายนั้นเข้าไปรบกวนโดยการให้ข้าวสารเหลืองเป็นเครื่องคัมกันเวือนพักอาศัย ส่วนคำกดิบเป็นเครื่องคัมกันด้วยบุคคล

ที่น่าสนใจอีกอย่างคือ เครื่องเล่นที่ใช้สำหรับเล่นโหว้ศาลบรรพบุรุษในวันแรกของงาน ซึ่งนอกเหนือจากเทียนประจำตัวที่สมาชิกแต่ละครัวเรือนนำติดตัวไปเพื่อให้โต๊ะหมอบ้านาศโศกสะคา และขนมต่าง ๆ สำหรับเล่นโหว้บรรพบุรุษแล้ว ยังมีไก่สุก ไก่ดิบ และข้าวสุก 7 สี ซึ่งนำห่อหุ้ม ทะเลบก ให้เหตุผลว่าบรรพบุรุษมีทั้งที่ขอมกินของดิบและของสุก หากแบ่งตามลำดับชั้นในศาลบรรพบุรุษจะมี 3 ระดับคือชั้นบนสุด วางข้าวสุก 7 สี แป้งดิบ 7 สี สำหรับผีบรรพบุรุษที่เป็นโต๊ะหมอบ และโต๊ะบิดลัส ชั้นกลางวางไก่สุกและไก่ดิบ สำหรับผีระดับลูกน้อง และผีบรรพบุรุษทั่วไป ส่วนชั้นล่างสุดวางเฉพาะขนม และน้ำ สำหรับผีเด็ก¹

เครื่องเล่นกับการสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลง

สำหรับการสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเครื่องเล่นนั้น จากการศึกษาพบว่าในอดีตสิ่งที่ขาดไม่ได้ในพิธีลอบเรือลือค่างหนึ่งก็คือ ขนมที่ใช้สำหรับเล่นโหว้บรรพบุรุษ และเป็นอาหารสำหรับสมาชิกที่เข้าร่วมพิธีลอบเรือ ดังที่ชาวเลสูงอายุผู้หนึ่งเล่าว่าตามประเพณีดั้งเดิมเมื่อถึงพิธีลอบเรือ สมาชิกแต่ละครัวเรือนจะช่วยกันเตรียมน้ำมันมะพร้าว น้ำมันคาโดนค และไม้แป้งเพื่อทำขนมกันเป็นจำนวนมาก ๆ แล้วแบ่งไว้สำหรับเล่นโหว้ในพิธีโหว้ศาลบรรพบุรุษและบรรจุในเรือปลาจึกส่วนที่เหลือนำมาวมกันแล้ว ร่วมสนุกสนานด้วยการร้องรำทำเพลงและประกอบพิธีกรรมควบคู่ไปกับการกินขนมตลอด 3 วัน 3 คืน จนถึงกับ "เมาขนม" แต่หลังจากเหล่าชาวมาแทนทีและกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ทั้งในพิธีลอบเรือ และในชีวิตประจำวันบทบาทของขนมก็ลดน้อยลงไปยังคงใช้เฉพาะเป็นเครื่องเล่นโหว้ในพิธีกรรมเท่านั้น

อีกทั้งขนมที่ใช้เล่นโหว้ส่วนใหญ่จะซื้อหาจากตลาด หรือหากทำเองก็ใช้ส่วนผสมสำเร็จรูปจำพวกน้ำมัน น้ำมัน แป้ง จากร้านค้า ซึ่งประหยัดทั้งแรงงานและเวลา แต่หากมองอีกแง่มุมหนึ่งการซื้อขนมและส่วนผสมสำเร็จรูปจากภายนอก

¹ สัมภาษณ์ นายเห็งม ทะเลบก เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2537.

ดังกล่าว ได้ทำลายความสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว
เครือญาติ และสังคมอันเกิดจากความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจกันทำพณ
ดังปัจจุบันจึงหลงเหลือไว้แต่การร่วมบริโภคเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีส่วนร่วมใน
การผลิต

สำหรับเครื่องเล่นที่ใช้ในทุกพิธีกรรม และเครื่องเล่นที่บรรจุในเรือ
ปลาอีกซึ่งคงรูปแบบดั้งเดิมไว้เพียงแต่เปลี่ยนแปลงในรายละเอียดบางอย่าง เช่น
ใช้บุตรแทนใบจาก น้ำมันพืชแทนน้ำมันมะพร้าว น้ำตาลทรายแทนน้ำตาลโตนดและ
ใช้ถุงพลาสติกบรรจุเครื่องเล่นเหล่านี้แทนภาชนะที่สานด้วยใบเตย ส่วนเศษผ้า
เศษเส้น และเศษเงินที่บรรจุร่วมกับเครื่องเล่น และรูปฝาก ซึ่งคล้ายคลึงกับการ
สะเคาะเคาะในพิธีลอบกระถางของไทย และพิธีคลานบาตของชาวมุสลิมนั้นไม่
สามารถสืบค้นได้ว่าเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวเลหรือรับเอาวัฒนธรรมของชาว
ไทยหรือมุสลิมเข้าไปผสมผสานภายหลัง ต่อมานี้จะเห็นอันคนพิธีปักไม้กันผี

พิธีปักไม้กันผี

สำหรับพิธีปักไม้กันผีจะมีผลเกี่ยวเนื่องกับการแสดง "รองเง็งชาวเล"
กล่าวได้คือ เมื่อพิธีปักไม้กันผีเริ่มต้นความสำคัญที่สุด คือ การว่ารองเง็งรอบ
ไม้กันผีเพื่อเป็นสิริมงคลสำหรับผู้แสดง และถือเป็นการเพื่อที่ฮีดดิลปฏิบัติสืบต่อกัน
มาโดยต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีคือชุมชนในสังคมชาวเลในภาคใต้ของประเทศไทย

การจัดเตรียมวัสดุและเทคนิคกระบวนการในการประดิษฐ์ไม้กันผี

พิธีปักไม้กันผีเริ่มจัดขึ้นในตอนเย็นของวันขึ้น 15 ค่ำ โดยผู้ช่วยฝากจัด
หาวัสดุและสมาชิกผู้สาธิตกลุ่มหนึ่งพร้อมด้วยเครื่องเล่นสำหรับทำพิธีขอไม้ เดินทาง
ไปตัดไม้และหาใบกระชังเมื่อได้ไม้ตามที่ต้องการคือ ไม้ชิงหนวด (ปีเถลิง) ซึ่งเป็น
ไม้กลมเส้นผ่าศูนย์กลางต้นละประมาณ 3 นิ้ว สาวไม้ต่ำกว่า 7 ศอก ถากเปลือก
ออกแล้วจำนวน 14 ต้น และใบกระชัง จำนวนพอประมาณแล้วนำกลับไปเวียน
รอบศาลบรรพบุรุษก่อนนำไปประดิษฐ์ไม้กันผี ๓ บริเวณที่ลดลงเรือ โดยเริ่มใช้
ขวานถากโคนและปลายไม้ให้ได้ขนาดความยาวต้นละ 7 ศอกจำนวน 7 ต้น และ

7 1/2 สอก (เว้นไว้สำหรับปักลงไปในดิน 1/2 สอก) ลึก 7 ดัน เท่ากัน นำไม้ทั้ง 2 ชุด มาจับคู่กันอย่างละต้น เพื่อผูกติดกันด้วยทวาสในรูแบบที่ตีงดากันเหมือนไม้กางเขน โดยให้ไม้ชุดแรกเป็นแกนทั้ง 2 ข้าง

ขณะเคียวกันสมาชิกผู้หญิง 2-3 กลุ่ม ๆ ละ 2-3 คน ฝากกันมัดใบกระพ้อรววมกันเป็นฝ่อ ๆ จำนวน 21 ฝ่อ แต่ละฝ่อจะผูกติดกันไว้ ๆ ตามรอยกลีบของใบกระพ้อ เพื่อนำไปผูกติดกับไม้กันผีต้นละ 3 ฝ่อ คือ ปลายบนทั้งฝ่อข้าง 2 ฝ่อ และส่วนยอดของไม้กันผี

ไม้กันผีที่เสร็จเรียบร้อย และนำไปปักในตำแหน่งที่ตกลงไว้ทั้ง 7 ดัน แล้วห่างกันต้นละ 2 ช่วงเท้าของสมาชิกในชุมชน

การเวียน การสืบทอด และบทบาทสถานภาพของช่างตกแต่งไม้กันผี

เนื่องจากการประดิษฐ์และตกแต่งไม้กันผีเป็นงานที่ประณีตนักว่าการประดิษฐ์เรือปลาจึก จึงใช้เวลาและแรงงานคนไม่มากนักสำหรับสมาชิกที่เข้าร่วมจึงเป็นผู้ชายประมาณ 2-3 คน และผู้หญิงอีก 2-3 กลุ่ม ๆ ละ 2-3 คน นั้นส่วนใหญ่จะเวียนรู้และสืบทอดเทคนิควิธีการด้วยการสังเกต และจดจำจากผู้ลาวโซขณะเข้าร่วมในฐานะผู้ดูบ้าง ผู้ช่วยบ้าง จนกระทั่งเป็นช่างที่มีความชำนาญ ขณะเคียวกันเด็กรุ่นใหม่ ก็จะปฏิบัติเช่นเคียวกันจนสามารถสืบทอดความรู้ความชำนาญต่อชนชาวเลดั้งเดิม ซึ่งบังเอิญไปฝังกลุ่มกลุ่มชนมุสลิม ด้วยเหตุผลที่ว่าความเชื่อเกี่ยวกับทิศตะวันตกเป็นทิศที่ดี และเป็นทางไปสู่สวรรค์นั้นคนข้างที่จะเป็นความเชื่อที่เป็นสากล ซึ่งตรงกับกลุ่มชนอีกหลายชาติ เช่น จีน ฮินดู เขาคุณทรุนเป็นหลัก ส่วนไทยเชื่อว่าเป็นที่ตั้งเขาพระสุเมรุ มีแม่น้ำสีทันดร ป่าหิมพานต์ มีพระอินทร์ เทวดา โลกบาล ฤาษี คาบสมุขปาเตียฤๅษี สัตว์หิมพานต์รูปร่างต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์ธรรมดาไปไม่ได้ นอกจากตายแล้วทำบุญกุศลมากจึงจะไปเกิดได้

ความเชื่อเรื่องทิศของชาวเลสัมพันธ์กับการประกอบพิธีปักไม้กันผี อีกขั้นตอนหนึ่งคือ หลังจากเสร็จพิธีลอบเรือแล้ว จะนำไม้กันผีทั้ง 7 ไปปักกรลอบชุมชน โดยปักในตำแหน่งทิศทั้ง 7 ยกเว้นทิศตะวันตกเพียงทิศเดียว เพราะเชื่อว่าเป็น

การเปิดทางให้โต๊ะและเข้ามามตรวจตราซึ่งหากเห็นไม้กันผีทั้ง 7 ทิศแล้วก็ถือว่า
ได้ทำบุญแล้ว แต่หากไม่มีก็จะถูกผีร้ายลงโทษเช่น บันดาลให้เกิดภักขิบัติ หรือโรค
ระบาด เป็นต้น

คำนิยามเกี่ยวกับความสุนทรียภาพ หรือความงามของวัตถุประติมากรรมใน
วัฒนธรรมชาวเล ซึ่งปรากฏในการประติมากรรมเครื่องจักรสานหรือการถักเรือปลาจึก
มีความสัมพันธ์กับกระบวนการผลิตและพิธีปักไม้กันผีด้วย ดังเช่นคำนิยามเกี่ยวกับ
ความงามของเครื่องจักรสานหรือเรือปลาจึกขึ้นอยู่กับพิธีกรรมชาติของพวก ไม้ไม้
ไม้ระกำหรือไม้ต้นเป็ดที่เหลาเปลือกไม้ลอกแล้ว ไม้กันผีที่เพ่งกันจะคำนึงถึงความ
งามของไม้ซึ่งเหลือที่เหลาเปลือกลอกแล้ว และสีเหลืองนวลที่สวตลงใบกระพี้ที่
กลมกลืนกับสีของพื้นทรายเป็นหลัก

นอกจากนั้นคำนิยามและทัศนคติ เกี่ยวกับความงามของไม้กันผีทั้ง 7 ทิศ
ขนาด และรูปทรงเหมือนกันโดยอาศัยเทคนิคการเลือกทะเลในการปักด้วย ดังนั้น
หากจะพิจารณาถึงความงามของไม้กันผี จะต้องมองเห็นกลุ่ม และมองในฐานะที่มี
บทบาทหน้าที่สัมพันธ์กับการเดินร่ารอบ ๆ ไม้กันผี ภาสได้ใบกระพี้ที่พริ้วตามแรง
ลม และแสงจันทร์หรือแสงไฟสามคำคืนที่ส่องลอดไม้กันผี ทำให้เกิดภาพมิติอัน
ประกอบด้วยแสงและเงาของไม้กันผี และใบกระพี้ที่เคลื่อนไหวกวัดแกว่งไป
พร้อม ๆ กับเงาของผู้ ร่ำรำที่ก้าวไปตามจังหวะที่กระแทกกระทั้นลงดนตรีและ
บทเพลงแข่งกับเสียงคลื่นลม จึงจะเห็นถึงความงามต่างแท้จริงของพิธีปักไม้กันผี

พิธีปักไม้กันผีกับสัญลักษณ์และการสื่อความหมาย

ด้วยเหตุที่ไม้กันผีเป็นวัตถุประติมากรรมที่ชาวเลสร้างขึ้น โดยมีจุดประสงค์
ให้เป็นตัวแทนของบุตรทั้ง 7 ของโต๊ะอาตัมและโต๊ะอีตีสาวา ตามตำนานความ
เชื่อที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นไม้กันผีก็คือ สัญลักษณ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติที่สามารถ
มองเห็นได้

และการที่โครงสร้างทางสรีระของสิ่งเหนือธรรมชาติ ในความคิดของ
ชาวเลมีลักษณะเหมือนคน คือ มีศีรษะ ลำตัว และแขนขา โดยสมมุติให้สอดคล้อง
ซึ่งเหลือที่ปักบนดินเป็นสัญลักษณ์ของส่วนหัว และใบกระพี้เป็นเส้นผม ถัดลงไปเป็น
ลำตัวและขาส่วนไม้วางที่ตี้นระหว่างส่วนหัวกับลำตัว เป็นแขนทั้ง 2 ข้าง ที่กาง

ออกข้างตัวในท่าที่พร้อมจะโอบอุ้ม และปกปักษ์รักษาสมาชิกในชุมชนเห็นจุดกึ่งกลางขึ้นไปเป็นลำดับ และใบกระทู้ที่ปลาดบนทั้ง 2 เป็นสัญลักษณ์ของนิ้วมือที่ปิดไปมาเพื่อปิดรั้งความให้กับสมาชิกที่ร่ำร่ำลงเงืงรอบไม้กันผี

การใช้ไม้กันผีเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่สมาชิกในชุมชนจะต้องให้ความสำคัญและยึดเป็นศูนย์กลางของการบันเทิงเพื่อการร่ำร่ำลงเงืงสาวเล เพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติเช่นนี้ คล้ายคลึงกับประเพณีฝังศพ

หลังจากที่สมาชิกในชุมชนสาวเลนำไม้กันผีไปปักตามทิศทั้ง 7 ของชุมชนสาวเลแล้ว ไม้กันผียังเป็นสัญลักษณ์ของเครื่องรางของขลังที่มีบทบาทหน้าที่ในการคุ้มครองป้องกันไม่ให้ความชั่วร้ายผ่านเข้าไปในชุมชนลี้ลับ ซึ่งคล้ายคลึงกับการนำภาพของคนหรือสัตว์ประเภทที่วาดลงบนผ้าขาว หรือแกะสลักลงบนแผ่นเงินหรือแผ่นทอง และหมอลผีหรือผู้นำทางศาสนาเกาะบาลีได้ประกาศพิธีที่วันไหว้แล้วไปแขวนไว้บนประตูบ้านเพื่อให้ภาพเหล่านั้น ทำหน้าที่ป้องกันอันตรายจากผีร้ายในลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าสมาชิกในกลุ่มชุมชนนั้น ๆ เป็นผู้สร้างสัญลักษณ์สิ่งเหนือธรรมชาติขึ้นมาตามจินตนาการที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม และวัฒนธรรม โดยมียุคประสงค์ที่ตรงกันคือ เพื่อให้สิ่งเหล่านี้ทำหน้าที่คอยสนองความคั่งการของสังคมนั้นเอง

พิธีปักไม้กันผี กับการสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลง

ในบรรดาพิธีกรรมทั้งหมดในพิธีลอสเวิล พิธีปักไม้กันผีนับเป็นพิธีกรรมขั้นตอนหนึ่งที่สามารถสืบทอดลักษณะประเพณีดั้งเดิมไว้ได้มาก โดยเฉพาะเทคนิคและวิธีการในการประดิษฐ์ไม้กันผียังคงใช้รูปแบบ โครงสร้าง ตลอดจนขนาดและชนิดของวัสดุแบบดั้งเดิมสภวันการใช้ตะปูเหล็กสำหรับตอกยึดระหว่างจุดกึ่งกลางของแขนกับลำตัวของไม้กันผีแทนการใช้หวาย หรือเดาวัลล์ผูกมัดอย่างในอดีตและการใช้เลื่อยในการตัดไม้ แต่การถากโคนไม้ให้แหลมเพื่อสะดวกในการปักลงไปในทรายยังคงใช้ขวานเช่นเดิม สิ่งสำคัญคือ การนำเอาการแสดงลงเงืงสาวเลประกอบพิธีกรรมนี้ ซึ่งนับได้ว่ามีชุมชนเดียวที่สามารถปฏิบัติและยึดถือประเพณีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน คือ ชุมชนแหลมตึกแก เกาะ สีเหว่ จังหวัดภูเก็ต

ตำนานความเชื่อ คำนิยาม และทัศนคติที่สัมพันธ์กับกระบวนการและพิธีปักไม้กันผี

มีตำนานชาวเลหลายสำนวน ที่กล่าวถึงกำเนิดของบรรพบุรุษชาวเลว่าเป็นบุตรชายคนโตมในจำนวนบุตร 7 คนของโต๊ะอาคัมและโต๊ะซิดีสาวาความเชื่อเรื่องพี่น้อง 7 คนนี้ มีผลต่อการผลิตไม้กาฐพาสาคัก 7 ต้น เพื่อเป็นตัวแทนของพี่น้อง 7 คน จึงเชื่อว่าโต๊ะอาคัมและโต๊ะซิดีสาวา ส่งมาเพื่อทำหน้าที่พิทักษ์รักษาและปิดเป่าทุกข์โสภโศภภัสไว้เจ็บให้อุททลานชาวเล และมีผลต่อการปักไม้กันผีด้วย คือ เมื่อนำไม้ไปปักไว้ในตำแหน่งที่วางเรือปลาจิกจะปักเรือลงจากเนินทรายค้ำบนที่ลาดลงสู่ชายฝั่งทะเลจนครบ 7 ต้น ในลักษณะที่ตั้งฉากกับแนวชายฝั่งโดยให้ค้ำบนสุดอยู่ในตำแหน่งที่สูงที่สุดเพราะเป็นตัวแทนของพี่คนโต และค้ำอื่น ๆ เคียงลงจนกระทั่งถึงค้ำที่ 7 เป็นตัวแทนของพี่น้องทั้ง 7 คนที่คอยพิทักษ์รักษา และปิดเป่าทุกข์โสภโศภภัสไว้เจ็บให้สมาชิกในชุมชนได้นี้เอง เป็นเหตุให้พวกเขารำว่าตรงแจ้งข่าวเลรอบไม้กันผี เพื่อว่าในขณะที่รำว่าจะทำให้ใบกระพี้ที่ถูกคิดบนค้ำและแขนทั้งสองข้างของไม้กันผีทำหน้าที่ขับไล่เป่าทุกข์โสภโศภภัส ลอกไปจากร่างกาย

ชาวเลมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องสิ่งทั้งแปดว่า ทิศตะวันตก เป็นทิศที่อยู่ของวิญญาณบรรพบุรุษหนึ่งซึ่งทำหน้าที่คอยตรวจตรา และรายงานค่อมีว่าลูกหลานชาวเลได้ทำบุญให้หรือยัง

นอกจากนั้นยังเชื่อว่าเป็นทิศที่ดีที่สุด เพราะเป็นทิศที่ไปสู่สวรรค์ด้วย ดังนั้นทุกครั้งทีโต๊ะหมอบประกอบพิธีกรรมจะต้องหันหน้าไปทางทิศตะวันตก รวมทั้งขณะประกอบพิธีกรรมในพิธีปักไม้กันผีและการรำวงแจ้งระคนไม้กันผีด้วย

ความเชื่อเกี่ยวกับการหันหน้าไปทางทิศตะวันตกขณะประกอบพิธีกรรมนี้ คล้ายคลึงกับหลักปฏิบัติของชาวมุสลิมซึ่งเป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียง แต่ความเชื่อของชาวมุสลิมสืบเนื่องมาจากทิศตะวันตกเป็นสถานที่ตั้งของนครเมกกะ

ด้วยเหตุที่ชาวเลมีความใกล้ชิดกับมุสลิมและการประกอบพิธีกรรมหลายอย่างคล้ายคลึงกัน เช่น บทสวดในขณะประกอบพิธีกรรม และคำกล่าวชาลาวิศ

ขณะนำเรือหรือแม้กระทั่งความเชื่อเรื่องบุตร 7 คน ทรงโต๊ะลำดับและโต๊ะ
 วิชาสาวา จึงจะมีความเป็นไปได้ความเชื่อเรื่องทิศตรงชาวสเลที่มีมาเช่นเดียวกับ
 ความเชื่อของมุสลิม เนื่องจากทั้งสองกลุ่มอาจจะเคยมีความใกล้ชิดกันหรือเพิ่งจะ
 รับเอง ความเชื่อของชาวมุสลิมที่แพร่กระจายเข้ามาภายหลัง

พิธีฉลองเรือ

คือ พิธีที่ชาวเลมารวมกลุ่มกันทุก ๆ 6 เดือน เพื่อสร้างเรือขนาด
 ย่อม ๆ โดยมีความเชื่อกันว่าเรือจะได้นำเอาความทุกข์โศกที่สะสมกันอยู่ในระยะ
 เวลาหกเดือนลงสู่สาหร่ายทะเล ประโยชน์ที่ชาวเลจะได้รับ และถือว่าจำเป็น
 อย่างยิ่งคือ ชาวเลที่อยู่ต่างถิ่นได้กลับมาสู่บ้านเดิมของตน เพื่อรวมเผ่าพันธุ์หก
 เดือนต่อหนึ่งครั้งตลอดจนได้มีโอกาสจัดงานประเพณีฉลองเรือ ว่าทรงเจิ้งหรือว่า
 วงเพื่อเลือกคู่และจะได้ใช้ชีวิตคู่ในวันข้างหน้าต่อไป

พิธีฉลองเรือแบ่งลำดับขั้นของคนของพิธีกรรม ที่มีความเกี่ยวข้องกับ
 แสดงทรงเจิ้งได้ดังนี้

วันขึ้น 13 ค่ำ ถึงแรม 1 ค่ำ เดือน 6 หรือ เดือน 11 จะมีลำดับ
 หน้าที่ของสมาชิกโดยทั่วไปคือ

ในวันขึ้น 13 ค่ำ สมาชิกผู้ชายชาวเลต่างถิ่นเดินทางมาล้อมแสมเรือคน
 ทั่วครัวเรือนในบริเวณชุมชนชาวเล เพื่อจัดเตรียมสถานที่ไว้สำหรับให้สมาชิกใน
 ครอบครัวของตนได้พักผ่อนและรับประทานอาหาร ส่วนผู้ชายชาวเลที่อาศัยอยู่ในชุมชน
 จะจัดเตรียมสถานที่ และล้อมแสมเครื่องดนตรีสำหรับใช้ในพิธีฉลองเรือ และสร้าง
 เวทีรำวงและรำทรงเจิ้งชาวเลขณะเคียวกันสมาชิกชาวเลผู้หญิงจะทำขนมและจัด
 เตรียมเครื่องเช่นในครัวเรือนของตนเพื่อใช้ในพิธีไหว้ศาลบรรพบุรุษ การจัด
 เตรียมทุกอย่างจะเสร็จสิ้นภายในเย็นวันนั้น

ในตอนเย็นของวันเคียวกัน ตัวแทนสมาชิกแต่ละครัวเรือนจะนำขนม
 และเครื่องเช่นไหว้ศาลบรรพบุรุษเพื่อบอกเล่า และเชิญชวนให้วิญญาณศาลบรรพ
 บุรุษมาร่วมพิธีฉลองเรือและทำนาสโรคชะตาของสมาชิกในชุมชน โดยผ่านโต๊ะหมอล

ผู้ประกอบพิธีกรรมเมื่อเสร็จพิธีทั้งเด็ก และผู้ใหญ่จะร่วมกันกินขนมก่อนแยกย้ายกัน กลับที่พัก

เช้าของวันขึ้น 14 ค่ำ สมาชิกผู้ชายชาวเลกลุ่มหนึ่งเดินทางไปตัดไม้ ระกำและไม้ต้นเป็ดในป่าเขาใกล้เคียงชุมชนชาวเล เพื่อใช้ในการต่อเรือปลาจึก ซึ่งใช้ประกอบพิธีลอยเรือ หลังจากขบวนรับไม้จะเดินทางไปรับไม้และนำขบวนแห่ ไม้กลับมายังหมู่บ้านชาวเลเพื่อนำไปเวียนรอบศาลบรรพบุรุษ 3 รอบ ก่อนนำไป ทำพิธีต่อเรือ

ระหว่างการรอรับขบวนแห่บนเวทีจะมีสมาชิกรำรองเง็งชาวเลเพื่อรับ ไม้ส่วนบนเรือที่แห่ไม้กลับมาจะคัมเกล้าชาว และตีโทนร้องรำทำเพลงกันตลอด ทางเช่นกันจนกระทั่งถึงหน้าเกาะบริเวณชุมชนชาวเล ขบวนการเรือรับไม้จากฝั่ง จะออกมารับแล้วร่วมแหวนกลางทะเลหน้าเกาะ 3 รอบ ก่อนนำไม้เข้าฝั่ง แล้ว นำไปเวียนรอบศาลบรรพบุรุษอีก 3 รอบ จึงนำไม้ไปวางไว้ยังสถานที่ต่อเรือ

ตอนบ่ายของวันนั้นหัวหน้าช่าง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการต่อเรือและ สมาชิกชาวเลผู้ชายกลุ่มหนึ่งจะช่วยต่อเรือ ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งช่วยเหลาไม้ไผ่ทำ ตะปูไม้ไผ่แกะสลักลายดอกไม้ และทำส่วนประกอบของเรือ ขณะเดียวกันสมาชิก ชาวเลผู้หญิงและผู้ชายอีกส่วนหนึ่งร่วมรำรองเง็งชาวเล จนกระทั่งเรือปลาจึก เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงทำพิธีกล่าวคำ "ซาลาเวีย" แล้วแห่เรือไปทำพิธีฉลองเรือ

พิธีฉลองเรือปลาจึกเริ่มขึ้นในคืนวันขึ้น 14 ค่ำ โดยโต๊ะหม้อจะเป็นผู้ ประกอบพิธีกรรมเพื่อบอกกล่าวให้วิญญาณบรรพบุรุษลงมาร่วมสนุกในงานพิธีแล้ววง รำมะนาจะเริ่มร้องเพลงพิธีกรรม 7 เพลง เป็นการเปิดวง บรรดาสมาชิกชาวเล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุจะร่วมรำรองเง็งรอบเรือ การร้องรำทำเพลง และการคัมเกล้าชาวเลจะดำเนินต่อไป จนกระทั่งได้เวลาที่น้ำทะเลขึ้นสูงสุดแล้วร่วมพิธี สาดน้ำ

ในระหว่างที่พิธีกรรมดำเนินอยู่จะมีการรำรองเง็งของหนุ่มสาวชาว เลที่ยังโสด เพื่อเป็นเครื่องชกจูงให้เกิดการปะทะสัมพันธ์อันจะนำไปสู่การสมรสใน โอกาสต่อไป การรำรองเง็งนี้มีตลอดงานจนจบลงพร้อมการรำลอยเรือ

1. สถานที่

การจัดเตรียมสถานที่จัดเป็นประเภทการเตรียมงานด้านสถานที่สำหรับการ ต่อเรือ ฉลองเรือ และเวทีรำรองเง็งในบริเวณหมู่บ้านชาวเลซึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จในวันขึ้น 13 ค่ำ

2. การจัดเตรียมอุปกรณ์

การจัดเตรียมอุปกรณ์ จัดเป็นประเภทการเตรียมงาน ด้านการซ่อมแซมเครื่องดนตรีเพื่อให้ในพิธีลอยเรือ โดยใช้สถานที่บริเวณลานใต้ต้นไม้ใกล้เวที รวบรวมเงินและช่างผู้ชำนาญในชุมชน จะต้องดำเนินการให้เสร็จในวันขึ้น 13 ค่ำ

การจัดเตรียมขนม และเครื่องเล่นจัดเป็นประเภทการเตรียมงานด้าน การทำขนมและเครื่องเล่นสำหรับใช้ในพิธีกรรม โดยใช้สถานที่ในแต่ละครัวเรือน และบรรดา แม่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้เสร็จในช่วงบ่าย ของวันขึ้น 13 ค่ำ

3. การแบ่งหน้าที่ในพิธีลอยเรือ

ในหลักการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการจัดพิธีลอยเรือมีรูปแบบเช่นเดียวกับ โครงสร้างของสังคม คือ มีโต๊ะหมอลเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมที่สำคัญ และมีสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถในการประกอบพิธีกรรมแต่ละขั้นคนทำหน้าที่ เป็นผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ ต่อมา เมื่อหน่วยงานของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง และนำเอา ระบบการปกครองชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการไปใช้ในชุมชนชาวเล โดยมี การเลือกตั้งผู้นำกลุ่มและคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงาน ชุมชนอย่าง เป็นทางการขึ้นมาสอดหนึ่งการแบ่งแรงงานในพิธีลอยเรือก็ยังคงมี โครงสร้างเหมือนเดิมเพียงแต่หีบห่อวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการมาใช้ คือ แต่งตั้งให้ โต๊ะหมอลเป็นผู้นำในการประกอบพิธี และผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ เป็นคณะกรรมการการ ดำเนินการ

คณะกรรมการดังกล่าวส่วนใหญ่จะได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ติดต่อกันหลาย ปีจนกว่าจะเสียชีวิตหรือลาออก หรือทำตัวไม่เหมาะสมจึงมีการแต่งตั้งคนใหม่ขึ้นมาแทน

ผู้นำกลุ่ม (โต๊ะกลม)

1. ประสานงาน ควบคุมการ ต่อเรือ (ท้ายเรือ 4 ลูกเรือ ผู้นำกลุ่ม เก็บเงินหมู่	2. ประสานงาน จัดหาไม้ค้ำเรือ เก็บเงินหมู่ 7 4 ลูกบุญธรรม ลัคคิผู้นำกลุ่ม	3. พิธีกรรม การทำส่วน ประกอบเรือ 4 ลูกพี่ลูกน้อง ผู้นำกลุ่ม	4. การควบคุม รำลงเง็ง ไม้กันผี 4 ลูกพี่ ลัคคิผู้นำ	5. ความคุมวง รำมะนา (พดเพลง) 4 ญาติพี่น้อง ผู้นำกลุ่ม
---	---	--	---	--

4. องค์ประกอบของพิธีลอยเรือ

ตามตารางประกอบพิธีกรรมหมายเลข 1-11 ตารางที่ 6-16) ซึ่งได้จัดแบ่งพิธีกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทจัดเตรียมงาน (ตารางที่ 6 7 9 10 15) ประเภทความเชื่อ (ตารางที่ 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16) และประเภทความบันเทิง (ตารางที่ 10 12 13 15) ทำให้ทราบว่าแต่ละขั้นตอนของพิธีกรรมของพิธีลอยเรือส่วนใหญ่จะครอบคลุมความต้องการของสมาชิกในชุมชนมากกว่า 1 ประเภทดังเช่นพิธีกรรมในตารางที่ 9 10 11 12 13 15 อีกทั้งยังชี้ชัดว่าเกือบทุกพิธีกรรมสัมพันธ์กับประเภทความเชื่อซึ่งเป็นหน้าที่ของโต๊ะกลมผู้นำกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อนั้น ๆ

จากโครงสร้างการแบ่งงานในพิธีลอยเรือ สามารถแยกแยะรายละเอียดได้ดังนี้

คณะกรรมการคนแรกเป็นผู้อาวุโสที่เป็นที่ศรัทธาในกลุ่มชาวเล มีหน้าที่ประสานงานระหว่างหมู่ 1 กับหมู่ 7 เก็บรวบรวมเงินจากสมาชิกหมู่ 1 และตั้งทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการต่อเรือปลาจึก ในตำแหน่งท้ายเรือเป็นผู้จัดเตรียมพร้อมเครื่องดนตรี และเป็นพ่อเพลงรำมะนาที่เฝ้าร้องในพิธีลอยเรือ หลังจากเดือน 6 ปี 2536 ได้มอบหมายหน้าที่ควบคุมการต่อเรือให้สมาชิกคนใหม่ทำหน้าที่แทน

คณะกรรมการคนที่ 2 มีหน้าที่ประสานงานติดต่อขอเช่าเครื่องไฟฟ้าจัดการหาไม้สำหรับค่อเรือ "ปลาจึก" จัดหาสมาชิกที่ช่วยค่อเรือและเก็บเงิน

คณะกรรมการคนที่ 3 มีหน้าที่จัดหาเครื่องไฟฟ้าสำหรับประกอบพิธีกรรมของโต๊ะหมอบ มีหน้าที่บริการโต๊ะหมอบประกอบพิธี และมีหน้าที่ควบคุมการทำคอกไม้และเหลาตะปูไม้ไม้สำหรับค่อเรือ (เดือน 8 ปี 2536 ให้คณะกรรมการที่ 2 ทำหน้าที่แทน)

คณะกรรมการคนที่ 4 มีหน้าที่เป็นฝ่ายจัดเตรียม และควบคุมดูแลด้านเวทีร่ารองเง็ง ตลอดจนเป็นฝ่ายจัดหาไม้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีโกกไม้กันผี

คณะกรรมการคนที่ 5 มีหน้าที่เป็นช่างแสดงที่ร้องขับในระหว่างประกอบพิธีกรรม และเป็นผู้ควบคุมวงรำมะนา

กรรมการคนที่ 6 มีหน้าที่ควบคุมการค่อเรือ "ปลาจึก" ตำแหน่งหัวเรือ

กรรมการคนที่ 7 มีหน้าที่ติดตั้งเครื่องไฟฟ้า เป็นหน่วยรักษาความปลอดภัยตลอดงาน และเก็บรวบรวมเงินจากสมาชิกขณะประกอบพิธีกรรม หรือสามว่าง คณะกรรมการทุกคนจะทำหน้าที่เป็นนักดนตรี และนักร้อง หรือ ลูกคู่ในวงรำมะนาควบคู่กันไป

เป็นที่สังเกตว่า คณะกรรมการเป็นผู้ชายทั้งหมด ผู้หญิงเป็นเพียงฝ่ายจัดเตรียมขนม เครื่องเช่นและร้องร่ารองเง็งเพื่อเป็นสรวงคล้องสิ่งเหนือกรรมชาติเท่านั้น

จากขั้นตอนและองค์ประกอบของพิธีค่อเรือที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้แบ่งพิธีกรรมออกเป็น 11 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนได้แยกแยะองค์ประกอบเป็น 9 ส่วน เพื่อให้ประกอบในการวิเคราะห์ดังตัวอย่างองค์ประกอบของพิธีกรรมหมายเลข 1-11 ซึ่งบันทึกข้อมูลในพิธีค่อเรือไว้เมื่อวันที่ 16-17 ตุลาคม 2536 ซึ่งเสนอไว้ดังนี้

ตารางส่วนประกอบพิธีการเตรียมเรือนพักชั่วคราว

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรอง ข้าว
การ เตรียม เรือนพัก ชั่วคราว	จัด เตรียม งาน	บริเวณ ชุมชน ชาวเล	13-15 ต.ค 29/11-13 ค่ำ/เช้า- เย็น	สำหรับพัก ผ่อนละหุง หาอาหารระ หว่างร่วม งานพิธีลอย เรือ	สมาชิกของ แต่ละครอบครัวที่ เดินทางมาจาก ชุมชนชาว เลและที่อื่น ส่วนมากจะ เป็นสมาชิก ผู้ชาย	1. ชาวเลทยอยกันเดินทางมายังชุมชนพร้อมค้ำยอุปกรณ์สำหรับสร้างหรือซ่อมแซมเรือนพักชั่วคราว 2. เริ่มซ่อมแซมเรือนพักชั่วคราวที่สร้างไว้เพื่อ เดือนก่อนซึ่งยังอยู่ในสภาพที่ซ่อมแซมได้ และหากอยู่ในสภาพที่ซ่อมแซมไม่ได้ก็จะสร้างใหม่ใช้เวลา 1-3 วัน(ต้องเริ่มสร้างก่อน 13 ค่ำ) 3. คอนยีนของทุกบ้านจะกลับไปบ้านแล้วมาใหม่ในวันรุ่งขึ้นจนสร้างเสร็จจึงเดินทางมาพักเพื่อร่วมพิธีลอยเรือ	1. ทาย 2. จาก 3. ไม้ ไม้ไผ่ 4. ตะปู 5. เลื่อย 6. มีด 7. ขวาน	ไม่มีการแสดง ร้องเรือชาวเล

ตารางส่วนประกอบพิธีการเตรียมสถานที่

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรอง ข้าว
การ เตรียม สถานที่	การ จัดเตรียม งาน	บริเวณ ชุมชน ชาวเล ซึ่งใช้ เป็น สถานที่ ต่อเรือ ฉลอง เรือและ เวทีรา รองนั่ง	15 ค.ศ. ขึ้น 13 ค่ำ เจ้า-เย็น	เพื่อใช้เป็น สถานที่ใน การจัดงาน	สมาชิกชาว เลผู้ชายสูง อายุและ วัยรุ่น	1. สมาชิกชาวเลส่วนหนึ่ง ช่วยกวาดขยะบริเวณ สถานที่ที่จะใช้ต่อเรือและ บริเวณที่วางเรือสำหรับ ฉลองรวมทั้งบริเวณสถานที่ จัดงาน 2. สมาชิกผู้ชายวัยรุ่นช่วย กันสร้างเวทีสำรองนั่ง โดยใช้ต้นมะพร้าวตัดเป็น ท่อนสำหรับทำเสาแล้วใช้ ไม้ทำคานก่อนจะช่วยกัน แบกไม้กระดานมาปูทำขึ้น เวที	1. ไม้กวาด ทำด้วยกิ่ง ไม้มีครวม กัน 2. ต้น มะพร้าว 3. ขวาน 4. ไม้คาน 5. ไม้กระ ดาน	
เตรียม อุปกรณ์	การจัด เตรียม งาน	ลานใต้ ต้นไม้ ใกล้ บริเวณที่ สร้าง เวที	15 ค.ศ. ขึ้น 13 ค่ำ เจ้า -บ้าย	เพื่อใช้ใน พิธีลอยเรือ	สมาชิกชาว เลผู้สูงอายุ	สมาชิกผู้ชาย 2-3คน ช่วยกันซ่อมแซมโพนและ รามะนา	1. โพนและ รามะนา 2. ทวาช 3. มีดพร้า	

ตารางส่วนประกอบการเตรียมขนมและเครื่องเซ่น

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรอง ข้าว
เตรียม ขนมและ เครื่อง เซ่น	การจัด เตรียม งาน	ครัว เรือน บริเวณ หมู่บ้าน ชาวเล	15 ค.ศ. ขึ้น 13 ค่ำ เช้า-บ่าย	เพื่อใช้ใน การเซ่นไหว้ บรรพบุรุษ และในพิธี ลอยเรือ	สมาชิกผู้ หญิงในน้ค ละครัว เรือนและ ผู้ชายบาง ครัวเรือน	1. จัดซื้อน้ำตาล น้ำมัน แป้ง ข้าวเหนียว และ ส่วนผสมอื่น ๆ (สมัยก่อน เคี่ยวน้ำตาล น้ำมัน และ ทานแป้งเอง 2. ชุคมะพร้าว 3. นำส่วนผสมต่าง ๆ ที่ เตรียมไว้มาผสมกันตาม ชนิดของขนม และตาม อัตราส่วนที่ต้องการก่อน ปรุงให้สุก	1. มะพร้าว 2. น้ำตาล 3. แป้ง 4. ข้าว เหนียว 5. มีด 6. ส้อม 7. กระต่าย ชุคมะพร้าว 8. ก้านหรือ หิน 9. เคาไฟ	มีการสำรอง ข้าวเลประกอบ การบรรเลง ดนตรี

ตารางส่วนประกอบพิธีกรรมการไหว้มีบรรพบุรุษ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การอารงเรียง ข้าวเล
การไหว้ มีบรรพบุรุษ	ความเชื่อ	ศาลใต้ ถ้ำ (ศาล ศักดิ์สิทธิ์ ของ บรรพ บุรุษ)	15 ค.ค. 36 ขึ้น 13 ค่ำ เดือนเย็น	1. เเซ่นไหว้มี บรรพบุรุษ 2. เพื่อบอก กล่าวมีบรรพ บุรุษว่าถึง เวลาที่จะจัด งานพิธีลอย เรือแล้ว 3. เพื่อบอก มีบรรพบุรุษมา ร่วมงานและ ขอความคุ้มครอง จากมี บรรพบุรุษ 4. เพื่อบอก สวดไล่ ผี	1. ไต่ห่ม 2. ผู้ช่วย นำจตุร เครื่องเซ่น 3. สมาชิก ชาวเล ชาย(หรือผู้ หญิงในกรณี ที่ไม่มีผู้ชาย หรือผู้ช่วย ไม่ว่าง)ซึ่ง เป็นตัวแทน ของแต่ละ ครัวเรือน 4. เด็ก ๆ ชาวเล	1. ไต่ห่ม 2. ผู้ช่วย นำจตุร เครื่องเซ่น ไปยัง ศาลบรรพบุรุษ 3. ไต่ห่ม จตุรกายา เตรียมทำพิธี สมาชิกอื่น ๆ ช่วยกันจัด วางเครื่องเซ่น 3. ไต่ห่ม ทำพิธีเซ่นไหว้ มีบรรพบุรุษ โดยยกภาชนะ บรรพบุรุษ ขึ้นจรดศีรษะ 3ทิศแล้วส่ง คำ ๆ กันให้ สมาชิกที่เป็น ตัวแทนแต่ละ ครัวเรือน 3 รอบ แล้ววนซ้าย 2 รอบ ก่อน จะนำไปวางบน ศาล 4. ไต่ห่ม จุดเทียน 3 ดอกแล้วทำ พิธี 3 ทิศ คือ ทิศตะวันตก ทิศเหนือ ทิศใต้ โดยยก เทียนจรด ศีรษะท่องบท สวดแล้วปัก	1. ไต้ โกส 2. นบ 3. สี 4. สี 5. ข้าว 6. ข้าว 7. ข้าว 8. ข้าว 9. ข้าว 10. ข้าว	1. ไต้ โกส 2. นบ 3. สี 4. สี 5. ข้าว 6. ข้าว 7. ข้าว 8. ข้าว 9. ข้าว 10. ข้าว

ตารางองค์ประกอบพิธีกรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษ (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การรารองเงิ งชาวเล
						<p>5. ตัวตนแต่ละครัวเรือน จะจุดเทียนของตนเอง อธิษฐานแล้วจุดไม้ขีด รอบศาล</p> <p>6. ไม้ขีดหอมจะทานายโชค ชะตาโดยดูเทียนของน้ ละคนแล้วทว่านข้าวตอก ลงบนเทียนสมาชิกจะ ทว่านข้าวตอกของคนก่อน เสร็จพิธี ระหว่างประ กอบพิธีมีการเกี่ยวเงินเพื่อ ให้ไม้ขีดหอมเป็นการเสร็จ พิธี</p> <p>7. เสร็จพิธีขึ้นลำไม้ไผ่และ เด็กต่างรับประทานขนม ที่นำไปเช่นไหว้หลังจาก นั้นก็นยกลย้ายไปพักผ่อน บางคนกลับไปพักผ่อนที่ พักที่ยังไม่เสร็จ</p>	<p>สละบ้า ขนมห ไล่ไล่ ขนมห หัวล้าน 1-2 มีไม้ขีด เตรียม 1 ชุดส่วน 3 -10 แต่ละ บ้านจะต้อง นำติดตัวมา ด้วย</p>	

ตารางส่วนประกอบพิธีจัดเตรียมไม้สำหรับต่อเรือ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรองเงิน ค่าเช่า
จัดเตรียม ไม้สำหรับ ต่อเรือ	การจัด เตรียม งานและ ความเชื่อ	ในป่า เขา บน เกาะ	16 ค.ค. ขึ้น 14 คำเจ้า- บ้ายและขึ้น 15คำบ้าย	1. จัดหาไม้ สำหรับต่อ เรือที่ใช้ใน พิธีลอยเรือ และทำไม้กัน มี 2. ขอนไม้จาก เจ้าป่าเจ้า เขา เจ้า เกาะ 3. รับไม้ที่ตัด ไว้มาใช้ต่อ เรือและกันมี	1. โต๊ะหมอ 2. ผู้ช่วย ฝ่ายจัดหา ดอกไม้ 3. สมาชิก ชาวเลผู้ ชายส่วน หนึ่งและผู้ หญิงที่ร่วม ขบวนและ แห่ไม้	1. ผู้ช่วยฝ่ายจัดหาไม้จะ มอบหมายให้สมาชิกผู้ชาย ส่วนหนึ่งพร้อมด้วยอุปกรณ์ ประกอบพิธีแล้วเดินทาง ไปตัดไม้ 2. หลังจากเซ่นไหว้เจ้าที่ แล้วชายกันตัดไม้ที่ต้อง การตามจุดต่าง ๆ (สำ หรับไม้ระกาต้องเซ่นไหว้ 3. เหล่าเปลือกไม้ระกา ออกแล้วนำครวมกัน ส่วน ไม้ต้นเปิดเหล่าแล้วตัด ก่อน ๆ นำไปวางริมหาด ที่ใกล้ที่สุดเพื่อรอขบวนรับ ไม้ 4. ผู้ช่วยฝ่ายจัดหาไม้จะ ชักชวนสมาชิกผู้ชายส่วน หนึ่งในบริเวณงานลงเรือ เดินทางไปนำไม้จากจุด ต่าง ๆ ที่สมาชิกตัดไม้ วางไว้ริมหาด บรรทุก	1. เครื่อง เซ่น-หมาก ขลุ่ย น้ำ ข้าวสาร ข้าวตอก เหล้าขาว น้ำ 2. ขบวน 3. มีดขว้า 4. เหล้าขาว 5. เรือทวง หวาย 6. กลอง โทน	มีการแสดงรำ รองเบ็งชาวเล

ตารางส่วนประกอบพิธีจัดเตรียมไม้สำหรับต่อเรือ (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรองเงิน ค่าเช่า
						<p>เรือนากลับมายังบริเวณ งาน</p> <p>5. เมื่อถึงหน้าเกาะจะให้ สี่ชายธงและตีโทนร้อง รำทำเพลง</p> <p>6. ขบวนเรือจากริมฝั่งจะ ออกมาจับไม้ส่วนสมาชิกที่ เหลือจะขอจับไม้บนฝั่ง</p> <p>7. ขบวนเรือจะแห่หน้า เกาะ 3 รอบแล้วเข้าฝั่ง จากนั้นขบวนรำโทนและ รำวงจะแห่ไม้ไปรอบศาล บรรพบุรุษ 3 รอบ</p> <p>8. นำไม้มาวางไว้ใน บริเวณที่ทำพิธีต่อเรือ เชื้อ ธอสมาชิกที่จะมาร่วมทำ พิธีต่อเรือต่อไป</p> <p>9. สำหรับการคิดไม้เพื่อ ทำไม้กันนี้ใช้เวลาและกา ลังคนน้อยกว่าและไม่ต้อง รับทางเรือจะรอจับไม้ที่</p>		

ตารางส่วนประกอบพิธีจัดเตรียมไม้สำหรับต่อเรือ (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรอง ข้าวเล
						<p>ปากทางเข้านริเวณงาน ผู้ช่วยฝ่ายจัดหาไม้และ สมาชิกชาวเลกลุ่มหนึ่ง เดินทางไปที่คโไม้ซึ่งมีผล 14 ต้น และจัดหาใบกระ พ่อนักกลับมาเวียนรอบ ศาลบรรพบุรุษ</p>		

ตารางส่วนประกอบกรรการร่ารองเงิ่งลลยเรือ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การร่ารองเงิ่ง ชาวเล
ร่ารอง นงลลย เรือ	ความเชื่อ และความ บันเทิง	ร่าวง -บนเวที ร่าวงนง -รอบ ศาลบรร พบุรุษ -ชบวน แห่ไม้ -ชบวน แห่เรือ ร่ามะนา -ร่ารอง นงรอบ เรือ -ร่ารอบ ไม้กันยี่ -เล่นคน ตรีและ ขับเพลง บนลาน ดินเหนื่อ	ช่วงก่อนหลัง และขณะที่ได้ หมอบประกอบ พิธีกรรม ร่ารองนง เข้าวันขึ้น14 ค่ำ เข้าวัน แรม 1 ค่ำ ร่ารองนง ก่อนเริ่มพิธี ฉลองเรือ ร่ามะนาหลัง จากเริ่มพิธี ฉลองเรือคืน ขึ้น 14 ค่ำ เข้าวันแรม 1 ค่ำ	1. เพื่อเอา ใจบรรพบุรุษ 2. เพื่อความ บันเทิง 3. เพื่อบอก กล่าวว่าพิธี กรรมทาง ศาสนาแต่ละ ขั้นตอนกำลัง จะเริ่มให้ สมาชิกที่จะ ร่วมพิธีมา รวมกัน ณ บริเวณที่จะ ประกอบพิธี ได้แล้ว	ร่ารองนง ชาวเล 1. นักดนตรี และนักร้อง สมัครเล่น 2. ผู้แสดง ร่ารองนง ซึ่งเป็นสาว ชาวเล 3. สมาชิก ชาวเลทุก เพศทุกวัย 4. บุคคล ภายนอกที่ ต้องการ ร่วมสนกรร าโทนและร่า รองนง 1. นักดนตรี เป็นนัชาย อ่าวโสรวม	ร่าวงร่าโทนและร่ามะนา มีองค์ประกอบเหมือนกัน คือมีนักดนตรี นักร้องและ นักสวดรองนงโดยมีพื้น ตอนต่อไปนี้ <u>ร่ารองนงและร่าวง</u> 1. ตัดตั้งเครื่องไฟและ เครื่องขยายเสียงที่เข้า มาและเตรียมเครื่อง ดนตรี 2. เริ่มร้องร่าทาเพลง ตอนเช้าของวันรับไม้ค่อ เรือเพื่อรอบรับชบวนไม้ และร้องร่าทาเพลงตลอด ทั้งวันและคืนโดยมีนักร้อง และร่ารองนงผลัดเปลี่ยน กัน ส่วนวันที่ 2 ของงาน จะหยุดกันครึ่งเวลาเข้า บาย แล้วหลังจากนั้นจะ ร้องร่าต่อจนถึงตอนเช้า ของวันรุ่งขึ้น	1. เวที 2. กลอง ทอมบ้า 2 ใบ 3. กังน้ามัน 4. เครื่อง ขยายเสียง 5. โมโรโคร ไฟ 6. ฉาบ 7. เม้าออ แกน 8. ลาโพง 8 ค้ว <u>ร่าโทน</u> โทนสอง หน้า2-3ใบ <u>ร่ามะนา</u> 1. ร่ามะนา 2. โทน 3. ฉิ่ง	

ตารางส่วนประกอบการรณรงค์เยาวชน (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การรณรงค์ เยาวชน
		บริเวณที่ วางเรือ ขึ้นไปบน ฝั่ง			ทั้งโต๊ะหมอ 2. นักสงฆ์ รณรงค์ ส่วนมาก เป็นสาว ชาวเลและ ผู้สูงอายุทั้ง ผู้ตั้งผู้ชาย และเด็ก ๆ ที่ผู้ใหญ่ เข้าร่วม ด้วย 3. บุคคล ภายนอกที่ ต้องการ ร่วมสนุก	<p>ราโทนหรือรณรงค์</p> <p>1. ใช้เรือวางในขบวนหน้า ไม้, หน้าเรือไปวางในที่ที่ จะล่องเรือและใช้เรือ เล่นก่อนพิธีล่องเรือ ร่ามะนาใช้ในโอกาสที่ โต๊ะหมอเริ่มประกอบพิธี กรรมทางความเชื่อในพิธี ล่องเรือทุกขั้นตอน</p> <p>3. ใช้เพื่อความบันเทิง ระหว่างช่วงที่ไม่มี การประกอบพิธีกรรม(วง ร่ามะนาจะหยุดเล่นเมื่อ นักร้องนักดนตรีเหนื่อย)</p>		

ตารางส่วนประกอบการจัดเตรียมงานและความเชื่อ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสังสรรค์ ระหว่างผู้เข้า ร่วมพิธี
การจัด เตรียม งานและ ความเชื่อ	ได้คืนไม้ บริเวณ ที่ชุมชน จัดเตรียม เอาไว้	ได้คืนไม้ บริเวณ ที่ชุมชน จัดเตรียม เอาไว้	16 ต.ค. 29 ขึ้น 14 ค่ำ บ่าย-ค่ำ	1. เชื่อใจใจ พิธีลอยเรือ 2. เชื่อสืบ ทอศิลป์ปะ และวัฒนธรรม ของบรรพ บุรุษ	1. โต๊ะหม้อ 2. หัวหน้า คาบคุมการ สร้างเรือ ในตำแหน่ง ค่าง ๆ 3. สมาชิก ชาวเล ชายที่สมัคร ใจจะเข้า ชาย 4. บุคคล ภายนอกที่ สนใจในร นะผู้ชมซึ่ง อาจจะเข้า ร่วมเป็นลูก มือได้	สมาชิกที่เข้าร่วมจะแบ่ง กลุ่มตามความสามารถ และความถนัดดังนี้คือ -กลุ่มต่อเรือซึ่งมีหัวหน้า ควบคุมแต่ละจุด -กลุ่มจัดเตรียมคัดเลือก ไม้ระกา -กลุ่มเหลาไม้ไผ่เพื่อทำ ตะปไม้ไผ่ -กลุ่มทำเครื่องประดับตกแต่ง และเครื่องประกอบ เรือ ทุกกลุ่มจะทำงานไปพร้อม กันและประสานกันโดย 1. กลุ่มประกอบเรือจะ เริ่มจากไม้ตีเปิดเพื่อทำ โครงหัวเรือโครงท้ายเรือ และกระดูกงูก่อนแล้วต่อ ไม้ทั้งสามชิ้นให้ยึดติดกัน ด้วยตะปู 2. เริ่มทำกอบเรือโดย	1. ไม้ตี เปิด 2. ไม้ระกา 3. มีดขว 4. ไม้ไผ่ 5. ตะปู 6. ไม้สำ หรับทำใบ เรือ 7. เชือกผูก ใบเรือ	1. สมาชิกแต่ละ กลุ่มจะร่วมมือกัน ทำงานภายใต้ การควบคุมและ การให้คำแนะนำ ของหัวหน้าที่ได้ รับมอบหมาย 2. ขณะที่ทำงาน สมาชิกทุกคนจะ ร่วมกันดื่มเหล้า โดยจะส่งขวด เหล้าต่อ ๆ กัน ไปและขณะเดียว จะสูบบุหรี่จากและ พูดคุยหยอกล้อกัน ไปทั้งหัวหน้าและ สมาชิกที่เข้าร่วม 3. บุคคลภายนอก ที่สนใจไปยืนดู บางคนอาจจะ เข้าไปร่วมบ้าง

ตารางส่วนประกอบการจัดเตรียมงานและความเชื่อ (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสังสรรค์ ระหว่างผู้เข้า ร่วมพิธี
						<p>กลุ่มที่คัดเลือกขนาดไม้ ระก่าและกลุ่มเหลาตะปู ไม้ไม้จะทยอยส่งไปให้ กลุ่มต่อเรือ</p> <p>3. เมื่อทำกาบเรือทั้งสอง ข้างสูงพอประมาณก็เริ่ม ทำกงตั้งและกงนอนแล้ว ทำไม้ค้ำตามตลอดลำเรือ</p> <p>4. หลังจากนั้นจึงต่อกาบ เรือขึ้นไปแล้วทำค้ำฟ้า ท้ายเรือ โขนหัวเรือและ บ้านบนเรือ 3 หลัง</p> <p>5. ตกแต่งเรือด้วยไม้ระ ก่าแกะสลักลายที่เรียกว่า บหงาหรือคอกค่าง ๆ</p>		<p>แต่ส่วนใหญ่จะยินดี มากกว่า</p> <p>4. สมาชิกชาวเล ที่นิยมหุงและนึ่ง ข้าวที่ไม่เข้าข้าว จะวางบ้างเค็ม มาตุเรือบ้างหาง ครึ่งเภาเหลามา ส่งหรือมาร้องรำ ทำเพลงบริเวณ ใกล้ที่ต่อเรือ</p> <p>5. เมื่อเรือเสร็จ สมาชิกชาวเล ร่วมขนยกเรือ และแห่เรือไป วางที่คลองเรือ โดยมีค้ำทนกล้า ค้ำ'ซาลาวี๊' ^๕ ก่อนยกเรือ</p>

ตารางส่วนประกอบการรำลอยเรือ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การรำลอยเรือ ชาวเล
รำลอย เรือ	ความเชื่อ ความบันเทิง	บริเวณ สถานที่ จัดงาน ชุมชน ชาวเล	คืนวันที่ 16 ค.ศ. ถึงเช้า วันที่ 17 ค. ค. คืนขึ้น 14 ค่ำ เช้าขึ้น 15 ค่ำ	เพื่อเซ่นไหว้ ผีบรรพบุรุษ หรือผีอื่น ๆ 2. เพื่อความ บันเทิงของผี บรรพบุรุษ และสมาชิกที่ มาร่วมพิธีทุก คน	1. โต๊ะหมอ ผู้ทำพิธี 2. ผู้ชาย ฝ่ายจัดหา เครื่องเซ่น 3. สมาชิก ชาวเลและ สมาชิกที่มา จากเกาะ อื่น ๆ ทุก เพศทุกวัย 4. บุคคล ภายนอกที่ ไปร่วมพิธี ซึ่งมีทั้งใน ฐานะผู้ชม และเข้า ร่วมสละเคา เคราะห์	1. เมื่อขบวนรำโทนนำ เรือมาวางในคาบหนึ่งที่ จัดเตรียมไว้แล้วสมาชิก แต่ละบ้านจะนำเครื่อง เซ่นและรูปผากมาวางใน เรือ 2. รำวงจะรำตลอดพิธี 3. โต๊ะหมอจะเริ่มจุดกา ยานทำพิธีแล้วนำไปวาง ท้ายเรือก่อนจุดเทียนทำ พิธีเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษ วางหมากพลูและจัดข้าว ตอก 4. หลังจากโต๊ะหมอทำพิธี แล้ววงรำมะนาจะขับ เพลงและตีระมะนาตีโทน เชิญชวนให้สมาชิกชาวเล ทุกคนเข้ามาร่วมรำรอบ เรือแต่ส่วนมากจะมีเฉพาะ ผู้สูงอายุและเด็กเข้าร่วม รำรอบเรือ	1. เรือปลา จัก 2. เครื่อง เซ่นสำหรับ บรรจุในเรือ ปลาจักมี -หมาก -พลู -ข้าวสาร -ถ่านไฟ -กะปิ -น้ำมัน -น้ำคาล -ใบจาก -เทียน -น้ำคิม -เหล้าขาว -เศษเสื่อ น้ำ -เล็บนม -ขนม	มีการรำลอยเรือ ประกอบพิธีกรรม

ตารางส่วนประกอบความเชื่อและความนับถือ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การรำรอบเวียง ชาวเล
	ความเชื่อ และความ นับถือ	ริมหาด ทราย บริเวณ ชุมชน ชาวเล ใกล้กับ สถานที่ วางเรือ ปลาจึก และปัก ไม้กันผี	16 ค.ค. และ 17 ค.ค. กลางค่ำของ คืนขึ้น 14 ค่ำ และ 15 ค่ำ (ช่วงที่น้ำทะเล ขึ้นสูงสุด แล้วเริ่มทวน ลง)	1. เพื่อความ บันเทิง 2. เพื่อแสดง ถึงวิถีชีวิต ของชาวเลที่ ผูกพันอยู่กับ ทะเล 3. เพื่อชำระ ล้างสิ่งชั่ว ร้ายออกจาก ตัว	1. โต๊ะหมอ 2. สมาชิก ชาวเลวัย กลางคน และสูงอายุ 3. สมาชิก วัยรุ่นเด็ก และบุคคล ภายนอก 4. บุคคลภายใน ที่สนใจ และเข้า ร่วมในฐา นะผู้ชม	1. โต๊ะหมอประกอบพิธี กรรม 2. วงระบำนาบรเพลง 3. ชาวเลสูงอายุ วัย กลางคนและวัยรุ่นกลุ่ม หนึ่งรำรอบเรือหรือรอบ ไม้กันผี 4. สมาชิกผู้หญิงและผู้ชาย กลุ่มหนึ่งลงไปทะเล เพื่อไปรอกุกษ์ยามจาก โต๊ะหมอ 5. เมื่อได้เวลาพากที่อยู่ที่ ในน้ำจะรอกกระแสดิ้นที่ จับเข้าหาฝั่งแล้วดึงน้ำ ทะเลสาบขึ้นมาหนึ่งจำนวน 3 ครั้งตามจังหวะดนตรี และสืดยา 6. เมื่อสาคน้ำเสร็จสมา ชิกที่ลงไปทะเลก็วิ่ง กลับขึ้นมารำรอบเรือและ จะราในท่าคว่ำหน้าเรือหรือ	1. ชันน้ำ กะละมัง ภาชนะอื่นที่ ได้	1. สมาชิกเจ้า ร่วมพิธีกรรมโดย ผู้หญิงผู้ชายชาว เลกลุ่มหนึ่งรำ รำรอบเรือหรือ รอบไม้กันผีเพื่อ รอกุกษ์ยามขณะที่ ผู้หญิงและผู้ชาย อีกกลุ่มลงไปใน ทะเลพร้อมคำย ภาชนะที่ใช้ดึงน้ำ และรอกึงหว่าที่ คล้องเข้าหาฝั่งจึง ดึงน้ำสาคน้ำขึ้นมา หนึ่งให้ถูกตัวคนตัก น้ำขึ้นมารดจนถึง ตัวคนบางคนก็จุด ลงไปเป็นพวกคน

ตารางส่วนประกอบความเชื่อและความบันเทิง (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การรำรองเงิ งชาวเล
						รอบไม้กันผี เมื่อวางระฆัง นาเล่นเพลงว่าคน้ำเรือ ตีมา ตีมา		

ตารางส่วนประกอบพิธีกรรมลอยเรือ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรองเงิน ข้าวเล
ลอยเรือ	ความเชื่อ	บริเวณ งานใน ชุมชน ชาวเล และทะเล หน้า เกาะ	17 ต.ค. เวลาประ มาณ 6.00- 7.00 น. ขึ้น 15 ลำ ตอน เช้าครึ่ง	1. เพื่อสะ เดาะเคราะห์ 2. ส่งวิญญาณ บรรพบุรุษ กลับบ้านเมือง 3. ส่งวิญญาณ สัตว์ที่ฆ่าเป็น อาหารคินให้ เจ้าของเดิม	1. โต๊ะหมอ 2. ผู้ช่วย โต๊ะหมอ ฝ่ายจัดหา เครื่อง เช่นโท้ว 3. นักดนตรี วงรำมะนา 4. สมาชิก ชาวเลทุก เพศทุกวัย 5. บุคคล ภายนอกที่ เข้าร่วมใน ฐานะผู้ชม และผู้เข้า ร่วมสะเดาะ เคราะห์	1. ผู้ช่วยฝ่ายจัดหาเครื่อง เช่นโท้วจัดเตรียมเครื่อง เช่นโท้ว 2. วงรำมะนาเริ่มบรรเลง เพื่อบอกกล่าวว่ามีพิธีนำ เรือไปลอยได้เริ่มแล้ว 3. เมื่อวงรำมะนาจบ เพลงโต๊ะหมอจะจุดเทียน คฤกษ์ยามและเสกข้าวตอก 4. สมาชิกอีกกลุ่มหนึ่งจะ ช่วยกันยกแบงเรือลัดน้ำ ใบเรือและหางเสือเรือ ผูกยึดติดกับเรือในตา แหน่งที่เตรียมไว้ 5. สมาชิกจะนำข้าวตอก มารดความร่างกายของตน เองและเด็กตั้งแต่หัว จรดเท้าแล้วขี้ดลงในเรือ 6. เมื่อได้ฤกษ์สมาชิกช่วย กันยกขึ้นวางบนหน้าสมาชิก ผู้ชายเพื่อนำเรือไปลอย	1. เครื่อง เช่นโท้ว - กายาน - หมาก - พล - ข้าวตอก - เทียน - น้ำ - เหล้าขาว 2. เรือปลา จัก	มีการสำรองเงิน ชาวเลทางบาง เรือพิธี

ตารางส่วนประกอบพิธีกรรมลอยเรือ (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรองเงิน ค่าเช่า
						<p>ในทะเล</p> <p>7. ววงรามะนาถกับเพลงล่องเรือ</p> <p>8. สมาชิกส่วนหนึ่งเป็นตัวแทนเรือไปลอยในทะเลโดยใช้เรือหางยาว ประคองไปจนถึงน้ำลึก และอยู่ในที่สทวงลมที่จะพัดพาเรือออกไปกลางทะเลได้</p> <p>9. สมาชิกส่วนหนึ่งกลับมาช่วยรำวง จับเพลงรามะนาถ อีกส่วนจะนอนพักผ่อนเพื่อเตรียมพิธีในขั้นตอนต่อไป</p>		

ตารางส่วนประกอบพิธีปักไม้กันผี

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรอง ข้าว
ปักไม้กันผี	ความเชื่อ และความ บันเทิง	บริเวณ สถานที่ จัดงาน ชุมชน ชาวเล ในคา หนังที่ วางเรือ	17 ค.ค. ขึ้น 15 ค่ำคอง เย็นถึงแรม 1 ค่ำคอง เช้า	1. บิดรัง ควายให้ออก ไปจากหมู่บ้าน 2. ไม้ที่ทาศิริ แล้วจะนำไป ปักที่ริมหมู่บ้าน เพื่อกัน ไม่ให้สิ่งชั่ว ร้ายเข้าไป ในหมู่บ้าน	1. โค้ะหมอ 2. ผู้ชาย ฝ่ายจัดหา ไม้ 3. ผู้ชาย ฝ่ายจัดหา เครื่องเซ่น ไหว้ 4. สมาชิก ชาวเลทุก เพศทุกวัยที่ เดินทางมา ร่วมงาน 5. บุคคล ภายนอกที่ สนใจ	1. สมาชิกผู้ชายกลุ่มหนึ่ง ช่วยกันตัดไม้และดอกไม้ ให้มีขนาดที่ต้องการจำนวน 7 ต้น (ลักษณะคล้าย ไม้กางเขน) 2. สมาชิกผู้หญิงช่วยกันฉีก ใบกระพ้อให้เป็นริ้วตาม ต้องการ 3. นำใบกระพ้อไปผูกยึด ตรงปลายไม้ทั้งเจ็ดต้น ๆ ละสามจุดคือตรงยอดและ ปลายแขนทั้งสองข้าง 4. โค้ะหมอทาศิริโดยนั่ง บนเสื่อจุกก่าขยงแล้วท่อง คาถายกขึ้นจรดหน้าผาก หันหน้าไปสามทิศแล้วนำ ไปวางไว้ที่ไม้กันผี แล้ว จุดเทียนสามเล่มนำขึ้น จรดศีรษะแล้วท่องคาถา และนำไปปักที่ไม้กันผีคืนที่ 1, 4 และ 7 คามลำดับ	1. ข้าว 2. ตะปู 3. ขัน 4. ไม้ปัก แหล 5. ไม้กระ พ้อ 6. เครื่อง เซ่นไหว้ -หมาก -พลู -ใบจาก -ข้าวตอก -เทียน -ก่าขยง -เหล้าขาว	มีการสำรอง เรือชาวเลรอบ ไม้กันผี

ตารางส่วนประกอบพิธีปักไม้กันผี (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรองเงิน ค่าเช่า
						นำกล้วยมาจุดเทียน 1 เล่มโรยข้าวคอกลงบน เทียนเป็นอันเสร็จพิธีฟาร นรก 5. วางธูปหน้าห้องกราทำ เพลงงนกี พิธีสำคน้ำและ พิธีทาน้ำนค้ตอนรุ่งอรุณ (ทยุคเมื่อเหนื่อย)		

ตารางส่วนประกอบพิธีอานน้ำมนต์และทำขวัญ

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรอง เงิน ข้าว
อานน้ำ มนต์และ ทำขวัญ	ความเชื่อ	บริเวณ สถานที่ จัดงาน ชุมชน ชาวเล ใกล้กับ บริเวณ ปึกไม้กัน ผี	17 ต.ค. ขึ้น 15 ค่ำตอน ดึกและตรม 1 ค่ำ	1. เพื่อให้หน้า ชำระล้างสิ่ง ที่ไม่ดีออก จากร่างกาย 2. เพื่อเป็น สิริมงคลแก่ ผู้ที่อานน้ำ มนต์และทำ ขวัญ	1. โต๊ะหมอล 2. ผู้ช่วย ฝ่ายจัดหา เครื่องเช่น โหว้ 3. สมาชิก ชาวเลทุก เพศทุกวัย ที่เดินทาง มาร่วมงาน 4. บุคคล ภายนอกที่ สนใจ	1. สมาชิกแต่ละครอบครัว จะนำคัมมาวางไว้บริเวณ ที่ท่าพิธีปึกไม้กันผี รวมประ มาศ 12 ใบ และช่วยกัน ปักน้ำใส่ตุ้ม 2. สมาชิกนำจานเครื่อง เช่นของครอบครัวไปวาง บริเวณโต๊ะหมอลทำพิธี 3. โต๊ะหมอลทำพิธีบนเสื่อ แล้วนำเทียน 12 เล่มไป จุดและท่องคาถาวรรอบ โถงที่ละใบพร้อมทั้งหยด เทียนลงในน้ำเพื่อทำนาย โชคชะตาแล้วใช้ใบเวม ใบทอง ดอกหมาก ดอก มะพร้าววางรอบ ๆ โถง จนครบทุกใบ 4. กลับมาทำพิธีทำขวัญ โดยจุดเทียน 1 เล่มปัก ไว้บนถ้วยจานเครื่องเช่น โหว้ของสมาชิกแต่ละ	1. โถงบรร จุน้ำ 2. เครื่อง โหว้สำหรับ ทำน้ำมนต์ และสะเดา เคราะห์ -หมาก -ขลุ -ใบจาก -ข้าวสาร -เกลือ -กาขาน -เหล้าขาว -ค้ายคืบ -เทียน -ข้าวคอก -เสื่อ หมอล -ใบเวม ใบทอง	ไม่มีการสำรอง เงินข้าว

ตารางส่วนประกอบพิธีอาบน้ำมนต์และทำขวัญ (ต่อ)

พิธีกรรม หรือ กิจกรรม	ประเภท	สถานที่	วันที่/เวลา	จุดมุ่งหมาย	ผู้เข้าร่วม	ขั้นตอนการ ดำเนินงาน	อุปกรณ์	การสำรองเงิน ค่าเช่า
						<p>ครอบครัวขึ้นทำพิธี เมื่อ ทำพิธีแล้วเจ้าของจะนำ ข้าวเปลือกและหมากพลู ไปทว่านรอบบ้าน เพื่อขับ ไล่ผีร้ายออกไปอีกคำห ส่วนคำขี้บใช้ผูกข้อเท็ก</p> <p>5. ระหว่างที่โต๊ะหมอบทำ พิธีทำขวัญคนที่บ้านพิธีแล้ว จะทยอยไปอาบน้ำมนต์ใน โอ่ง</p> <p>6. เมื่อโต๊ะหมอบทำพิธี เสร็จจะมาช่วยรดน้ำมนต์ ให้เด็ก ๆ</p> <p>7. เมื่อน้ำหมอบโอ่งเป็นอัน เสร็จพิธีทั้งหมด สมาชิก ทยอยกันขนของกลับบ้าน</p>	<p>- ดอกหมาก - คกกมะ พรวัว</p>	

จากการศึกษาความเป็นมาประเพณี และพิธีกรรมของชาวเลบนเกาะ
สิเหร่ จังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน พบว่าชาวเลมพิธีกรรมลอยเรือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว
จิตใจ และรักษามรดกทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของตนไว้ได้โดยพิธีลอย
เรือมีประโยชน์คือ

1. รำลึกถึงบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว
2. บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และวิญญาณบรรพบุรุษ
3. ถ่ายทอดประเพณีดั้งเดิมไว้ได้
4. รวมเผ่าพันธุ์ชาวเลที่อยู่ต่างถิ่นได้กลับสู่บ้านเดิมของตนทุก ๆ
6 เดือน ใน 1 ปี

เห็นได้ว่าในพิธีลอยเรือนี้แสดงให้เห็นความร่วมมือระหว่างสมาชิกทุกคน
ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประจำปีของตน และการรำรองเง็งประกอบ
พิธีลอยเรือมีบทบาทเพื่อ

1. เพื่อเอาใจบรรพบุรุษ
2. เพื่อความบันเทิง
3. เพื่อบอกกล่าวว่พิธีกรรมทางศาสนาแต่ละขั้นตอนกำลังจะเริ่มต้นแล้ว